PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo — Cena 50 lir — Leto XXIII. Št. 32 (6616) — TRST, sreda, 8. februarja 1967

OB DRUGI OBLETNICI ZAČETKA NAPADOV NA SEVERNI VIETNAM

Opolnoči se je začelo v Vietnamu sedemdnevno novoletno premirje

Američani pa so razglasili samo štiridnevno premirje - Danes pred Pentagonom demonstracija dva tisoč žensk - Kanadsko posredovanje v Hanoju - Goldberg bo odpotoval v Južni Vietnam

SAJGON, 7. — Premirje ob vietnamskem novem letu je stopilo v veljavo ob 7. uri zjutraj v sredo, 8. februarja po krajevnem času (v torek opolnoči po srednjeevropskem času). Kakor je znano, je osvobodilna fronta razglasila sedemdnevno premirje, Američani pa samo štiridnevno.

V Londonu je 14 vidnih osebnosti, med katerimi je pet Nobelovih nagrajencev, poslalo poziv predsedniku Johnsonu, naj ustavi bombardiranje Severnega Vietnama ob vietnamskem novem letu.

V Washingtonu je za jutri napovedana demonstracija dva tisoč žensk, ki se bodo zbrale pred Pentagonom in sedežem kongresa, da zahtevajo konec bombardiranja Severnega Vietnama.

Kanadski zunanji minister Paul Martin je včeraj javil parlamentu, da se je kanadski predstavnik mednarodne nadzorstvene komisije Victor Moore vrnil v Ottawo, da poroča o svojem nedavnem obisku v Hanoju, kjer je bil od 6. do 14. januarja. Martin je dodal, da bo prihodnji teden odšel v Hanoj kanadski predstavnik, ki bo vzdrževal stalen stik s severnovietnamsko vlado. Dodal je, da je Kanada imela redna posvetovanja z washingtonsko vlado in z drugimi vladami o možnosti rešitve spora. Na koncu je na zadevno vprašanje odgovoril, da ni nikoli dobil od hanojske vlade prošnje za dobavo zdravil. Če bi dobili tako prošnjo, bi o tem razmislili.

Senator Robert Kennedy bo govoril jutri na čikaški univerzi. Zvedelo se je, da bo ob tej priložnosti poudaril svoje prepričanje, da je potrebno začeti neposredna pogajanja z južnovietnamsko narodnoosvobodilno fornto.

OZN Goldberg je sporočil, da bo OZN Golberg je sporočil, da bo čez deset dni začel po nalogu predsednika Johnsona potovanje v Južni Vietnam in v druge države, da prouči zadnji politični in gospodarski razvoj v jugovzhodni Aziji. Izjavil je, da ne bo šlo za «mirovno odposlanstvo», temveč da bo samo ugotavljal dejstva in o tem poročal predsedniku. Izjavil je, da bo potovanje trajalo tri ali štiri tedne in da se bo morda ustavil tudi v nekaterih evropskih državah. Med njegovim potovanjem bo na privatnem obisku v Burmi tajnik OZN U Tant. Goldberg je izjavil ,da se bo «z velikim veseljem» sestal z U Tantom.

Ob drugi obletnici začetka ameriškega bombardiranja Severnega Vietnama objavljajo vsi hanojski listi uvodnike, v katerih poudarjajo, da je Severni Vietnam močnejši, kakor je bil pred dvema letoma bombardiranja.

Severnovietnamska tiskovna agencija je javila, da so lani sestrelili nad Severnim Vietnamom 773 ameriških letal ter ujeli mnogo pilotov.

Osvobodilna vojska je izvršila vrsto napadov na ameriške postojanke v raznih krajih Južnega Vietnama. Enote te vojske so obstreljevale z minometi letališče Binh Tui devet kilometrov severnozahodno od Kantoja ob delti Mekonga. Uničenih je bilo osem letal in en helikopter. V srednjem Vietnamu so enote osvobodilne vojske napadle enoto ameriške prve divizije 75 kilometrov severnozahodno od Qui Nona. Poleg tega so osvobodilne enote izvršile še vrsto drugih napadov na ameriške postojanke. Danes so se partizani in Američani spopadli v bližini kamboške meje. V Sajgonu pravijo, da so Američani imeli «zmerne izgube». Ameriška letala so bombardirala to področje in tudi kamboško ozemlje s trditvijo, da so partizani prišli s kamboškega ozemlja. Poleg tega so letala «B-52» bombardirala nekatera področja jugovzhodno od oporišča Danang.

Wilson in Kosigin nadaljujeta pogovore

LONDON, 7. — Wilson in Kosigin sta danes nadaljevala pogovore skupno s svojimi sodelavci. Jutranji pogovor se je začel nekaj po 11. uri. Zvedelo se je, da so govorili predvsem o trgovinskih vprašanjih v zvezi s tehnološkim sodelovanjem. Pozneje se je Kosigin s svojimi sodelavci udeležil kosila, na katero ga je povabila organizacija britanskih industrijcev.

Predsednik Zveze industrijcev je v svojem pozdravnem govoru izjavil, da sta dva stebra, na katerih slonijo angleško-sovjetski odnosi, «mir in trgovina».

Kosigin je v svojem odgovoru izjavil, da so na današnjem jutranjem pogovoru obravnavali trgovinske odnose med obema državama ter znanstveno in tehnološko sodelovanje. Dodal je, da Sovjetska zveza naslanja svoje trgovinske odnose z drugimi državami na potrebo sovjetskega gospodarskega razvoja. Dejal je: «Sredstvo za navezavo odnosov med državami z različnim socialnim sistemom, kakor sta Sovjetska zveza in Velika Britanija, je pripraviti specifične pogodbe, ki naj rešijo probleme sovjetskega gospodarstva in naj bo do v skladu z interesi druge države.

Kosigin je nato poudaril, da sovjetske vlade ne zanima gospodarski razvoj v skokih, temveč skladen razvoj. Izrekel je mnenje, da so dejanske možnosti skupnega angleško-sovjetskega programa glede izmenjave v prihodnjih treh letih in zatem v naslednjih letih. Na ta način se Velika Britanija lahko izogne nevarnosti, da bo vpletena v valovanje svetovnih trgov. Zagovarjal je nato znanstveno in tehnološko sodelovanje in izjavil: «Če bi Evropa in Sovjetska zveza združili svoje naravno in tehnološko bogastvo, bi to bilo večje od ameriškega.»

Po kosilu so se pogovori nadaljevali v predsedstvu vlade. Nadaljevali so pogovor predvsem o trgovinskih vprašanjih. Zvečer se je Kosigin udeležil večerje v predsedstvu vlade, na kateri so bili člani vlade, voditelji opozicije in številne druge osebnosti.

Brandt v Washingtonu

WASHINGTON, 7. — Zahodnonemški zunanji minister Willy Brandt je prispel danes v Washington na dvodnevni uraden obisk. Sestal se bo s predsednikom Johnsonom in z državnim tajnikom Deanom Ruskom. Ob prihodu je na letališču izjavil, da je namen njegovega obiska «obrazložiti stališče in misli nove nemške vlade, ki je bila sestavljena, da se okrepi nemška demokracija in da se napravijo novi koraki naprej».

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je danes izjavil, da departma z zadovoljstvom sprejema priložnost, ki jo bodo jutri imeli ameriški voditelji, da se pogovorijo o mednarodnem položaju in o ameriško-nemških odnosih z Brandtom. Dodal je, da bodo s tem lahko bolje spoznali stališče nove bonske vlade.

Silovit požar v gozdovih Avstralije

HOBART, 7. — V Tazmaniji so razglasili izjemno stanje zaradi ogromnega požara v gozdovih, ki uničuje južni del otoka in ki ogroža samo prestolnico Hobart. Požar se je nevarno približal Hobartu, ki šteje 120.000 prebivalcev. Načelnik policije je sporočil po telefonu v Melbourne, da je bilo vsaj 200 hiš uničenih, od katerih 60 v Hobartu. Do sedaj še ni znano, koliko je mrtvih, toda govori se, da jih je najmanj 50, čeprav se zdi, da bo število mnogo višje. Zlasti se bojijo za usodo 150 ljudi, ki so izolirani v predmestju Ferntree. V sredini gozdov so bila uničena številna druga manjša naselja in vsem prebivalcem ni uspelo zbežati. Prebivalstvo je zapustilo predmestja Hobarta, kjer vrtovi in prostori med hišami mejijo z gozdom. V skladišču dinamita je nastala eksplozija. Gost dim se dviga nad mestom 2000 metrov visoko. Po ulicah požganih predmestij sedijo prebivalci na pločnikih in jočejo z otroki v naročju. Opaziti je tudi na stotine trupel ožgane živine.

SPLIT, 7. — Komisija, ki je raziskovala vzroke požara na panamski ladji «Ana Paula», ki je izbruhnil ponoči med 5. in 6. februarjem v trogirski ladjedelnici, je ugotovila, da je požar povzročil električni grelec v kabini portugalskega mornarja Manuela Andrabeja. Portugalski mornar je v preiskovalnem zaporu, dokler se ne ugotovi delež njegove krivde za požar, v katerem bi lahko zgoreli tudi dve jugoslovanski ladji, ki sta bili vsidrani poleg panamske ladje. Po dosedanjih cenitvah znaša škoda okrog 20 milijonov starih dinarjev.

NA SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK V LJUBLJANI

Letošnja Prešernova nagrajenca Božo Vodušek in Maksim Sedej

Nagrade Prešernovega sklada pa so prejeli: A. Hieng, K. Kovič, V. Predan, V. Ukmar, Tatjana Remškar, Ondina Ota, S. Tihec, F. Oblak, S. Sever, O. Jugovec, A. Valič, S. Krošl, R. Vavpotič, L. Lebič, S. Križaj in J. Brumen

LJUBLJANA, 7. — Na slovesni akademiji v čast 8. februarja — Prešernovega dneva — so v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani nocoj bile razdeljene letošnje Prešernove nagrade, največje priznanje za kulturne delavce v Sloveniji in «Nagrade Prešernovega sklada».

Prešernovi nagradi sta prejela pesnik Božo Vodušek za zbirko «Izbrane pesmi» in akademski slikar prof. Maksim Sedej za dela razstavljena lani v Moderni galeriji v Ljubljani.

Nagrade «Prešernovega sklada» pa so bile dodeljene književniku Andreju Hiengu, pesniku Kajetanu Koviču, kritiku Vasji Predanu, skladatelju Vilku Ukmarju, baletni plesalki Tatjani Remškar, operni pevki Tržačanki Ondini Ota-Klasinc, kiparju Slavku Tihcu, slikarju Florisu Oblaku, inž. arh. Savinu Severju, inž. arh. Otonu Jugovcu, dramskemu umetniku Aleksandru Valiču, dramskemu umetniku Sandiju Krošlu, filmskemu delavcu Rudiju Vavpotiču, dirigentu Lojzu Lebiču, inž. arh. Svetozaru Križaju in inž. arh. Jožetu Brumnu

V Moderni galeriji pa so sinoči ob Prešernovem dnevu odprli razstavo del umetnikov, ki so Prešernove nagrade dobili v zadnjih desetih letih. Nagrajena dela, oziroma fotografije teh del, je razstavilo 21 slikarjev, 9 kiparjev, 13 arhitektov, 5 industrijskih oblikovalcev, 4 scenografi in po en kostumograf, fotograf in karikaturist.

Akademija v počastitev Prešernovega dne v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani se je pričela s Haydnovo simfonijo št. 88 v G-duru, nakar je imel slavnostni govor predsednik upravnega odbora Prešernovega sklada Lev Modic, ki je potem nagrajencem razdelil nagrade. Simfonični orkester RTV Ljubljana je potem pod vodstvom Sama Hubada zaigral še Beethovnovo uverturo Leonora št. 3. V prostorih skupščine je nato predsednik skupščine SR Slovenije Ivan Maček priredil sprejem za Prešernove nagrajence ter druge povabljene kulturne delavce. Tako akademije kot sprejema so se udeležili tudi predstavniki zamejskih Slovencev.

Kulturni stiki SFRJ z inozemstvom

BEOGRAD, 7. — Komisija za kulturne stike z inozemstvom je določila osnutke dveletnega programa kulturnega sodelovanja z Bolgarijo, Češkoslovaško, Romunijo, Grčijo in Italijo in dopolnilni program sodelovanja s Sovjetsko zvezo v tekočem letu. Osnutki bodo poslani ustreznim zastopništvom omenjenih držav, s katerimi bodo sklenjeni zadevni sporazumi. Osnutki sodelovanja so tokrat v skladu z novimi nasveti zveznega izvršnega sveta in prosvetno-kulturnega sveta zvezne skupščine o decentralizaciji in deetatizaciji kulturnih stikov z inozemstvom sestavljeni po dogovoru z republikami in drugimi zainteresiranimi činitelji.

LANI V JUGOSLAVIJI

3,437.000 turistov iz inozemstva

BEOGRAD, 7. — Po dokončnih statističnih podatkih je lani obiskalo Jugoslavijo 3.437.000 inozemskih turistov, to je za 30 odst. več kot leta 1965. Nad dva milijona inozemskih gostov je bivalo na jadranski obali.

Med inozemskimi turisti so na prvem mestu kot doslej zahodni Nemci (658.000 — 17 odst. več kot leta 1965), zatem Avstrijci (482.000 — 34 odst. več) in na tretjem mestu Italijani (424.000 — oziroma 40 odst. več kot leta 1965).

BEOGRAD, 7. — Danes zjutraj je odpotovala na uraden obisk v Bamako jugoslovanska parlamentarna delegacija pod vodstvom predsednika zvezne skupščine Edvarda Kardelja. Poleg Malija bo jugoslovanska parlamentarna delegacija na vabilo nacionalne skupščine Gvineje obiskala tudi Konakri.

Anton Slodnjak redni član SAZU

Izvoljenih še osem dopisnih članov

LJUBLJANA, 7. — Na današnji redni letni skupščini Slovenske akademije znanosti in umetnosti so bili izvoljeni:

za rednega člana dr. Anton Slodnjak, redni profesor univerze v Ljubljani v pokoju; in za dopisne člane: dr. Dragotin Cvetko, redni profesor za muzikologijo na fiozofski fakulteti univerze v Ljubljani; dr. Dušan Hadži, redni profesor fakultete za naravoslovje in tehnologijo na univerzi v Ljubljani; dr. Svetozar Ilešič, redni profesor za geografijo na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani; Velibor Gligorič, predsednik Srpske akademije nauka i umetnosti, kritik in književnik; dr. Vaso Butozan, predsednik Akademije nauka i umjetnosti BiH, redni profesor veterinarske fakultete v Sarajevu; dr. Dimitrije Jovčič, profesor za kirurgijo medicinske fakultete na univerzi v Beogradu v pokoju, redni član Srpske akademije nauka i umetnosti; dr. Marijan Salopek, redni profesor za geologijo in paleontologijo na univerzi v Zagrebu, pravi član Jugoslovanske akademije znanosti i umjetnosti, in Janez Cilenšek rektor visoke šole za glasbo v Weimarju, redni član Nemške akademije umetnosti v Berlinu.

DANES

Tudi včeraj so bile med najrazburljivejšimi novicami demonstracije in ostali dogodki na Kitajskem. V Pekingu je kitajsko zunanje ministrstvo pozvalo sovjetske funkcionarje, naj ne zapuščajo poslaništva, češ da oblasti ne morejo odgovarjati za njihovo osebno varnost na ulicah. Sovjetsko poslaništvo pa je sporočilo, da ta korak pomeni dejanje, s katerim hočejo omejiti suverene pravice sovjetskega poslaništva. Vse to se je dogajalo med nadaljevanjem demonstracij okrog poslaništva, ki trajajo že trinajsti dan. Poslaništvo je tako obkoljeno, da je skupini vzhodnoevropskih diplomatov komaj uspelo pri stranskih vratih izročiti sovjetskim diplomatom kruh za 24 ur. Demonstranti vpijejo po zvočnikih med drugim: «Hočemo kri sovjetskega ljudstva.» Vendar pa so bile demonstracije mirnejše včeraj popoldne. Sicer pa je za sedanjo zmedo na Kitajskem nad vse značilna vest, da vojska, ki je dobila ukaz, naj podpre rdeče gardiste, večkrat zamenja prave «revolucionarje» z «antirevolucionarji». Poročajo tudi, da je vojska v dveh pokrajinah zavrnila sodelovanje z Maocetungovimi pristaši. Nekateri lepaki pa obtožujejo vojake, da so uporabljali celo strojnice in topove proti revolucionarjem, ki jih glasilo KP Kitajske opozarja na «zgrešene tendence», s katerimi ne bodo mogli utrditi oblasti, «ki so jo iztrgali tistim, ki so šli po kapitalistični poti». Sam zunanji minister Čen Ji pa je na nekem sprejemu priznal, da je kulturna revolucija dejanske le borba za oblast.

V Južnem Vietnamu so partizani v odločni ofenzivi, saj poteka druga obletnica ameriškega bombardiranja Severnega Vietnama, proti kateremu je za danes v Washingtonu napovedana demonstracija dva tisoč žensk. Kanadski zunanji minister je izjavil, da bo kanadski predstavnik odšel prihodnji teden v Vietnam, da bi vzdrževal stalen stik s severnovietnamsko vlado.

Kosigin, ki je bil dva dni na obisku v Londonu in ima razgovore s Wilsonom, je izjavil včeraj, da sta obravnavala predvsem trgovinske odnose in tehnološko sodelovanje. Rekel je, da je treba pripraviti specifične pogodbe ter program za tri leta v naprej, tako da se bo Velika Britanija lahko izognila nevarnosti, da bo vpletena v valovanje svetovnih trgov, ter je poudaril: «Če bi Evropa in Sovjetska zveza združili svoje naravno in tehnološko bogastvo, bi to bilo večje od ameriškega.»

Bonski podkancler in zunanji minister Brandt je včeraj prišel v Washington na razgovor z Johnsonom, Ruskom in McNamaro. Govorili bodo o odnosih z vzhodnoevropskimi državami, o pogodbi proti širjenju jedrskega orožja, o Kennedyjevi rundi in o vstopu Anglije v skupno tržišče.

Glasilo KP ČSSR pa je zavrnilo predlog bonskega ministra Wehnerja za sklicanje konference štirih velesil in obeh nemških držav, ker «pripada Wehner tisti vrsti antikomunističnih voditeljev, ki vedno formulira svoje predloge na tak način, da so za drugo stran nesprejemljivi».

ZARADI TRAGIČNE POMOTE

Spopad med karabinjerji en mrtev in dva ranjena

Dve patrulji karabinjerjev v civilu, ki se niso poznali, sta druga o drugi mislili, da imata opravka z banditi

CREMONA, 7. — Sinoči okoli 22. ure sta se v bližini vasi Dovera v pokrajini Cremoni spopadli dve patrulji karabinjerjev v civilu, ki se nista spoznali. Na področju je bila gosta megla. Pri streljanju je bil ubit poročnik Mario Prodigo, ki je poveljeval oddelku karabinjerjev iz Cremone. Poročnik Ubaldo Nannetti, ki je poveljeval patrulji iz Codogna, je bil laže ranjen. Hudo ranjen je bil brigadir Grassi iz Codogna in en karabinjer iz Cremone.

Uvedli so preiskavo. Streljanje je bilo v neki hiši, ki ni še dograjena in kjer so se imeli sestati prekupčevalci orožja z banditi.

Kakor je bilo mogoče do sedaj zvedeti, je bil poročnik Prodigo obveščen, da so se imeli v tej hiši sestati banditi, ki bi morali kupiti orožje od prekupčevalcev. Po isti poti, po kateri je dobil informacije, je Prodigo dal sestanek tistim, ki so iskali orožje, za 22. uro sinoči, da bi jih spravil v zasedo, preden pridejo prekupčevalci. Sinoči je s svojimi možmi prišel v hišo in prinesel s seboj vrečo pušk. Ni pa je čakala «patrulja», ki je poveljeval poročnik Candida s svojimi možmi iz Creme. Vsi so bili v civilu in so čakali v temi. Se prej pa so nekateri obveščevalci obvestili karabinjerje iz Codogna o napovedanem sestanku med prekupčevalci z orožjem in banditi. Zdi se, da so karabinjerji iz Cremone sklenili, da se bodo kot prodajalci orožja in so zato povabili nekoliko prej kupce. Karabinjerji iz Codogna pa so imeli drugačen načrt in so sklenili prevzeti vlogo kupcev, vedno z namenom, da bi razbili organizacijo. Sprašujejo se, ali je to bilo vse slučajno, ali pa so banditi s svoje strani vse to zmanevrirali. Dejstvo je, da je sinoči ob 22. uri prispel avtomobil, v katerem je bil poročnik Nannetti, brigadir in tudi neka ženska, od katere so baje v Codognu dobili informacije in ki bi morala biti za «vodiča». Avtomobil je šel mimo poročnika Candide in njegovih mož in se je ustavil pred osamljeno hišo. Poročnik Nannetti in brigadir Grassi, ki sta bila tudi v civilu, sta vstopila in se v temi sestala s poročnikom Prodigom in z njegovimi možmi, ki se niso prej nikoli videli. Medtem so poročnik Candida in drugi čakali zunaj na podlagi načrtov, ki so jih pripravili s tovariši iz Cremone.

«Smo tu,» je rekel poročnik Nannetti, ki se je delal, da je voditelj banditov, ki iščejo orožje. Poročnik Prodigo mu je pokazal vrečo polno pušk, Nannetti, ki je iskal ugoden trenutek, da pove, kdo je, je baje odgovoril, da sporazum ni določil takega orožja, temveč drugačno. Tedaj je poročnik Prodigo potegnil samokres in ukazal tistim, ki je mislil, da so banditi, naj dvignejo roke. Toda tudi drugi so potegnili samokres in začelo je streljanje. Padlo je sedem strelov. Dva sta zadela poročnika Prodiga, ki je bil na mestu ubit, tretji brigadirja Grassija, drugi streli pa niso zadeli. Sledilo je prerivanje s poročnikom Nannettijem, ki ga je neki brigadir udaril po glavi. Tedaj je stopil v hišo poročnik Candida s svojimi možmi. Poročnik Nannetti ga je kljub temi takoj spoznal in ga poklical po imenu ter se dal s svoje strani spoznati. Šele tedaj so se vsi zavedli tragične pomote.

Ograja sovjetskega poslaništva v Pekingu prepleskano s protisovjetskimi lepaki

KITAJCI STOPNJUJEJO NAPETOST DO SKRAJNOSTI

Pekinška vlada noče več odgovarjati za varnost sovjetskih diplomatov

Divjanje pred sovjetskim poslaništvom v Pekingu se vedno bolj veča - Nove demonstracije pred kitajskim poslaništvom v Moskvi - Spretno uprizorjena «kršitev» kitajske suverenosti

PEKING, 7. — Agencija Tass poroča, da je kitajsko zunanje ministrstvo pozvalo sovjetske funkcionarje v Pekingu, naj ne zapustijo poslaništva, ker kitajske oblasti ne morejo odgovarjati za njihovo osebno varnost na ulicah. Sovjetsko poslaništvo je sporočilo kitajskemu zunanjemu ministrstvu, da ta korak pomeni dejanje, s katerim hočejo omejiti suverene pravice sovjetskega poslaništva in sovjetskih diplomatov.

V velikem kompleksu, ki sestavlja sovjetsko diplomatsko predstavništvo, živi in dela sedaj približno dvesto sovjetskih državljanov. Ta veliki kompleks je obdan z zidom, visokim pet metrov. Gre za vrtove, stanovanjska poslopja, urade diplomatskega predstavništva in kino.

Že trinajsti dan zaporedoma je sovjetsko poslaništvo obkoljeno. Ogromna množica neprestano vpije in ovira promet tudi v bližnjih ulicah. Brez prestanka prihajajo in odhajajo vrste demonstrantov, ki jih spremljajo avtomobili z zvočniki, ki na ves glas oddajajo protisovjetska gesla. Danes je manjši skupini vzhodnoevropskih diplomatov uspelo priti po stranskih vratih v poslaništvo, da izročijo sovjetskim tovarišem kruh za štirindvajset ur.

Kitajski demonstranti vpijejo po zvočnikih: «Hočemo kri sovjetskega ljudstva». Včeraj so demonstranti podrli vrata trgovinskega predstavništva, ki je v notranjosti sovjetskega poslaništva. Diplomati so z veliko težavo preprečili demonstrantom, da bi vdrli v predstavništvo. Številni funkcionarji in diplomati, ki so včeraj spremljali na letališče svoje družinske člane, se niso mogli vrniti v poslaništvo, kamor so se vrnili šele davi, ko jim je uspelo prodreti skozi obroč rdečih gardistov.

Avstrijska tiskovna agencija poroča, da so rdeči gardisti pred dnevi napadli avstrijskega trgovinskega atašeja v Pekingu, ko je bil namenjen z avtomobilom v sovjetsko poslaništvo. Avtomobil so demonstranti poškodovali.

Agencija Tass poroča, da je kitajski zunanji minister Čen Ji na nekem sprejemu v Pekingu priznal, da je kulturna revolucija dejansko borba za oblast. Kakor poroča agencija Nova Kitajska, so «uporniški revolucionarji» ustanovili revolucionarni občinski odbor v mestu Taiuan, prestolnici pokrajine Šansi, potem ko so razpustili vse izvoljene organizme. Agencija dodaja, da «uporniki» ne nadzorujejo še mesta.

Zatem poroča agencija Tass, da je vojska dobila ukaz, naj podpre rdeče gardiste in revolucionarne upornike. Nastop vojske je omogočil Maocetungovim pristašem zmago nad partijskimi organizacijami v Čangčungu v pokrajini Cilin. Iz raznih krajev pa poročajo, da enote vojske odklanjajo sodelovanje z Maocetungovimi pristaši. To se je dogodilo v pokrajini Hunan in Šantung.

Kakor poroča japonska agencija Kyodo, so se nedavno pojavili po pekinških zidovih lepaki, ki se pritožujejo, da so vojaki s silo zatrli dejavnost Maocetungovih revolucionarjev v raznih krajih Kitajske. Nekateri lepaki obtožujejo vojake v vojaškem okraju pokrajine Honan, da so uporabljali strojnice in topove proti revolucionarjem. Lepaki protestirajo tudi, ker so vojaki v okraju Šansi podprli organizacije, ki so napadle in aretirale številne uporniške revolucionarje v neki tovarni. Dalje pravijo, da so vojaki s silo zatrli Maocetungove revolucionarje v vojaških okrajih Heilungkiang in Jičun ter v vojaškem okraju Šenjang.

Glasilo kitajske komunistične stranke «Rdeča zastava» poziva revolucionarje, naj se prilagodijo duhu «Maocetungove misli». List priznava, da so med revolucionarji «zgrešene tendence» kakor npr. «departmajstvo, liberalizem, skrajno demokratična miselnost majhnih skupin». «Če se bodo držali egoistične miselnosti, dodaja list, ne bodo mogli revolucionarji utrditi oblasti, ki so jo iztrgali tistim, ki so šli po kapitalistični poti, in ta oblast bo zašla na buržoazno pot.»

Danes popoldne je bila pred kitajskim poslaništvom v Moskvi nova demonstracija, ki je potekala mirno. Vrstile so se skupine delavcev, ki so prihajali iz tovarn in nosile table s protestnimi napisi.

Številne delegacije delavcev so dolgo časa skušale izročiti protestne resolucije. Ko je neka delegacija ponovno tolkla po vratih, je slišala, da se je zapah odprl. Ko so demonstranti porinili vrata so se ta odprla in kakih trideset demonstrantov je prišlo do vhoda v stavbo. Toda tu jih je čakal kitajski funkcionar, ki je sprejel resolucijo, jo raztrgal in zagnal kose papirja demonstrantom v obraz in zavpil: «Delavci vsega sveta, združite se okrog Maocetunga.» Takoj nato se je funkcionar skupno z drugimi tovariši umaknil in se zaprl v bližnjo sobo. Medtem pa je neki kitajski časnikar filmal in slikal ves prizor. Šele tedaj so se sovjetski agenti v civilu zavedli in so porinili demonstrante proti izhodu. Nekateri opazovalci se sprašujejo, ali niso kitajski funkcionarji namenoma pustili demonstrantom vstop, da bi potem trdili, da so ti kršili suverenost kitajskega poslaništva, zlasti še, ker so ves prizor filmali in slikali in si s tem poskrbeli «dokaze» o «kršitvi». V krogih kitajskega poslaništva pravijo, da bodo izročili sovjetskemu zunanjemu ministrstvu protest. Trdijo, da so demonstranti s silo vdrli v poslaništvo, potem ko so razbili zapah.

V PRIČAKOVANJU POJASNIL MINISTRA ZA DELO

Nadaljuje se stavka v zavarovalnih ustanovah Danes in jutri stavka učnega osebja v šolah

Okviren sporazum med vladnimi strankami v zvezi s sporom o zavarovalnih ustanovah - Sindikati pa so sklenili nadaljevati stavko

RIM, 7. — Federacije uslužbencev in uradnikov zavarovalnih ustanov, ki so vključene v CISL, CGIL, UIL, CISAN, CIDA in v sindikat zdravnikov funkcionarjev, je rečeno v skupnem sporočilu, so pazljivo in neposredno sledile debati, ki se vrši v teh dneh in prizadeva potrditev zakonskega odloka št. 1069. V pričakovanju izjav ministra za delo, ki bi morale dokončno pojasnitj vladno stališče glede predloženih zakonskih spreminjevalnih predlogov, federacije in sindikati zdravnikov funkcionarjev izjavljajo, da se bo stavka uslužbencev in nameščencev zavarovalnih ustanov nadaljevala.

To je v bistvu rezultat včerajšnjega zelo razgibanega dne s tem v zvezi na raznih ravneh v italijanski prestolnici. O zadevi je predvsem razpravljala poslanska zbornica, ki pa še ni prišla do nobenega zaključka. Seja se je namreč zaključila sinoči v poznih urah ter se bo nadaljevala danes.

Že v poznih popoldanskih urah pa je prišlo sporočio, da so vladne stranke dosegle okviren sporazum glede tega kočljivega vprašanja. Kot je znano, je računsko sodišče sklenilo, da ne bi smeli splošni prejemki nameščencev in uslužbencev zavarovalnih ustanov presegati za 20 odst. prejemkov državnih uslužbencev. Ta sklep je spravil vlado v veliko zadrego, ker je takoj postalo očitno, da bodo nastali hudi spori s sindikalnimi organizacijami, med drugim tudi zato, ker državni uslužbenci uživajo številne druge ugodnosti, ki ne pritičejo uslužbencem in nameščencem zavarovalnih ustanov.

Ta predvidevanja so se izkazala za popolnoma stvarna, saj so se v trenutku, ko je vlada hotela spremeniti s privolitvijo parlamenta zakonski odlok v zakon, uprli tudi sindikalisti večinske stranke, ki so izrecno povedali, da bodo glasovali proti zakonskem predlogu, če se ta ne spremeni.

Tako je kriza v sami vladni koaliciji postala očitna. Ker pa ta očitno ni hotela načeti vprašanja svoje strnjenosti in trdnosti v zvezi s tem problemom, je prišlo do delnega popuščanja. V kakšni meri, pa še ni popolnoma gotovo. To med drugim dokazuje sklep sindikalnih organov, da se stavka nadaljuje.

Kot smo dejali, je to vprašanje sprožilo precejšnjo krizo v vladni koaliciji. Toda že v prvih popoldanskih urah so se stranke vladne koalicije okvirno sporazumele glede naslednjih točk: 1. Stranke vladne koalicije bodo umaknile vse spreminjevalne predloge ter jih na domestile z dvema drugima in z enim dopolnilnim členom. 2. Prvi spreminjevalni predlog predvideva, da velja za uslužbence in nameščence zavarovalnih ustanov zaradi upokojitve «nakazilo ad personam» tudi v primeru prostovoljne ostavke. 3. Drugi spreminjevalni predlog pa predvideva prilagoditev pokojnin gibljivi lestvici.

Najvažnejši je morda dodatni člen, ki predvideva določitev parametrov, ki naj bi služili pri določevanju plač uslužbencev zavarovalnih ustanov v primerjavi s plačami državnih uslužbencev. Dodatni člen predvideva, naj bi bila komisija, ki bo odločala o teh parametrih takole sestavljena: iz 6 predstavnikov javne uprave, 6 predstavnikov sindikatov, 4 predstavnikov zavarovalnih ustanov in 2 upravnih sodnikov.

Ta spreminjevalni predlog je v neki meri zadovoljil nekatere sindikalne predstavnike, toda zadnja beseda še ni bila izrečena, ker je pač treba počakati na uradne izjave vladnih predstavnikov.

V okviru vsedržavnega političnega dogajanja je treba še omeniti skupščino CNEL (Comitato nazionale economia e lavoro), ki je razpravljal o poročilu ISCO (Istituto nazionale per lo studio della congiuntura). V tej zvezi so zanimive ugotovitve nekaterih svetovalcev. Svetovalec Simoncini je poudaril potrebo razvoja proizvodnje, znižanje delovnega urnika ter aktiven poseg državnih organov v proizvodnjo. Svetovalec Ruggero pa je dejal, da poročilo ustanove ISCO sicer omenja težko vprašanje brezposelnosti, toda popolnoma molči o dejstvu, da so razna podjetja imela v letu 1966 ogromne dobičke, ki pa jih niso ponovno vložila v proizvodnjo.

Precejšnja napetost vlada še vedno na sindikalnem področju šolnikov. Tu pa so mnenja deljena. Sindikalne organizacije, ki so vključene v FIS (ANCISIM, SAMSI, SNA SE, SNIA in SNSM), bodo ob sodelovanju nekaterih drugih sindikalnih organizacij stavkale danes in jutri. Sindikalni organizaciji SINA SCEL in SISM, ki sta vključeni v CISL, pa se te stavke ne bosta udeležili. Obe organizaciji pa izjavljata, da sta pripravljeni na sindikalno akcijo proti koncu tega meseca.

Na kraju naj še omenimo zanimiv članek poslanca Giolittija, ki ga danes objavlja dnevnik «Avanti!». Socialistični prvak kritično presoja razna stališča bodisi krogov zedinjene stranke, ki prihajajo iz PSI, kakor tudi iz krogov iz vrst bivše PSDI.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 10,8, najnižja 7,5, ob 19. uri 8 stopinj, zračni tlak 1017,2 stanoviten, vlaga 54 odst., veter jug 2 km na uro, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 8 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 8. februarja Pepelnica
Sonce vzide ob 7,18 in zatone ob 17,20. Dolžina dneva 10,02. Luna vzide ob 7,18 in zatone ob 16,06.
Jutri, ČETRTEK, 9. februarja Polona

Danes v Kulturnem domu

Prešernova proslava liceja in trgovskega tehničnega zavoda

Danes praznuje slovenski narod svoj kulturni praznik — Prešernov dan. Praznujemo ga tudi Slovenci v zamejstvu, da tako manifestiramo svojo narodno in kulturno nedeljivost od matičnega naroda. Praznujemo ga ne samo zato, ker je Prešeren naš največji pesnik, temveč tudi zato, ker je še vedno, in sedaj morda še bolj kot kdajkoli, aktualen glasnik naših naprednih stremljenj in narodnih ter človečanskih teženj.

Proslavi, ki jo je priredila Prosvetna zveza v Kulturnem domu in drugod po naših društvih, se pridružujejo sedaj tudi proslave po slovenskih šolah. Na drugem mestu poročamo o proslavi, ki sta jo včeraj skupno priredili učiteljišče in enotna srednja šola, danes predpoldne pa bo v Kulturnem domu skupna proslava realne in klasične gimnazije ter trgovskega tehničnega zavoda. Na programu bosta priložnostna govora zastopnikov obeh naših višjih srednjih šol ter recitacije Prešernovih poezij.

Da bi omogočili Prešernove proslave prav na današnji kulturni prazik, je Sindikat slovenske šole na svojem zadnjem sestanku, na katerem so razpravljali o pridružitvi stavki italijanskih šolnikov, sklenil, da se slovenski šolniki stavki sicer pridružijo, vendar samo za jutrišnji dan, ne pa tudi za današnji. S tem je Sindikat slovenske šole na najbolj zgovoren način izpričal, da se slovenski šolniki zavedajo pomena tega praznika in da ga hočejo na šolah proslaviti na dostojen način, kakor se spodobi za narodno skupnost, ki je ponosna na svojo kulturo in na svoje velike kulturne duhove.

Sporočilo sindikata slovenske šole

Jutri stavka slovenskih šolnikov

Danes sindikalni sestanek šolnikov v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9

Sindikat slovenske šole nam je poslal v objavo naslednje sporočilo:

«Sindikat slovenske šole napoveduje za četrtek, 9. februarja stavko učiteljev in profesorjev slovenskih šol na Tržaškem. Stavkali bomo vsi učitelji in profesorji razen suplentov, ki so jih imenovali ravnatelji za nekaj dni.

Slovenski šolniki bomo stavkali zaradi splošnih zahtev, ki jih postavljajo šolske sindikalne organizacije v državnem merilu, a zlasti še za to, da izrazimo svoje ogorčenje, ker niso šolske oblasti še uredile našega službenega položaja.

Danes, 8. februarja bo zaradi Prešernovega dne reden pouk, da se lahko izvrše Prešernove proslave na šolah. Nadalje vabi sindikat šolnike na sindikalni sestanek, ki bo danes, 8. februarja, ob 18. uri v Gregorčičevi dvorani v Ulici Geppa 9/I.»

ODBOR

UDELEŽBA DEŽELE NA LONDONSKI TURISTIČNI RAZSTAVI

Deželna pobuda je naletela na ugoden sprejem pri turističnih delavcih

Podpredsednik Giacometti je orisal funkcionarjem in uslužbencem angleških potovalnih agencij lepote naše dežele - Velik odmev v londonskem tisku

Podpredsednik deželnega odbora in odbornik za turizem Giacometti je predvčerajšnjim v Londonu orisal predstavnikom velikih angleških potovalnih agencij na sprejemu v nekem hotelu turistične lepote naše dežele ob morju, v gričevnatih predelih in v gorah. Spremljali so ga tudi predsednik tržaške EPT odv. Terpin, predsednik videmske EPT dr. Barbina in voditelji raznih krajevnih letoviščarskih ustanov. Sestanek spada v okvir propagandističnih turističnih pobud in je prišlo do njega ob udeležbi naše dežele na londonski mednarodni turistični razstavi z lastnim paviljonom.

Namen te udeležbe in propagande je, da bi pritegnili čimveč angleških turistov v našo deželo. Doslej je bila glavnina propagande posvečena Nemčiji in Avstriji, sedaj pa se nameravajo turistične ustanove obrniti še na druga «tržišča». Zanimanje, ki so ga pokazali angleški turistični delavci za paviljon naše dežele na razstavi, vzbuja upanje, da bo akcija naših deželnih in turističnih organov obrodila dobre sadove. Včeraj je namreč sledil sestanek s funkcionarji malih in srednjih turističnih agencij, danes pa še z uradniki pri okencih potovalnih agencij. Upoštevati je namreč treba, da imajo ravno funkcionarji in uslužbenci potovalnih in turističnih agencij velik vpliv na občinstvo in ga tudi v precejšnji meri usmerjajo pri izbiri letoviščarskih krajev, ki jih nameravajo obiskati.

Na sestanku z angleškimi turističnimi delavci je dr. Giacometti med drugim poudaril, da pritičejo deželi v turizmu izključne pristojnosti. Rekel je, da prihaja k nam vedno več angleških turistov, da pa Angleži še ne dajejo prednosti naši deželi pri izbiri letovišč. Vendar naša dežela spričo svojih lepot ne zasluži ,da jo zapostavljajo. Pomislimo le na kopališka kraja Gradež in Lignano, kjer so na razpolago sodobne gostinske kopališče in športne naprave, poleg tega pa je Lignano tudi sodobno urbanistično urejen. V obeh središčih je tudi poskrbljeno za pomembne folklorne, umetniške in športne nastope. Ob vsej furlanski in julijski obali so tudi številni mali pristani za obalne športne ladjice (jahte) in čolne, kjer je zelo dobro poskrbljeno zanje, bolje kot na vsem Sredozemlju, saj so na razpolago jadralna in motorna navtična središča,, ki razpolagajo z delavnicami za popravljanje, z lopami za plovila, s sobami za mornarje itd. K temu je treba dodati še bližino razčlenjene istrske in dalmatinske obale, kar omogoča prijetno plovbo ob njej. Prav tako so zanimivi plovba med lagunami, po rekah in kanalih, ki tečejo v Benetke, ribolov na odprtem morju ter podvodni ribolov ob tržaški obali. K temu je treba dodati še samotne predele obale, tako da pridejo na svoj račun tudi turisti, ki ljubijo predvsem mir in potujejo s šotorom ali s prikolico (leseno hišico).

Zatem je Giacometti govoril o lepotah Karnijskih Predalp in Alp ter Julijcev, kjer je možen poletni in zimski turizem. Na gričevnatih področjih so številne stare vile, gradovi in starinska mesteca, kjer pogoste turiste tudi z izvirnimi in pristnimi domačimi jedili ter z dobro domačo kapljico. K temu pa je treba dodati še umetniške in arheološke zanimivosti v Ogleju (rimljanske izkopanine), Čedadu (langobardska kultura), Gradežu (starokrščanske cerkve) in v Miljah.

V vsej deželi je 1.072 hotelov, od katerih skoraj 500 samo ob obali. Turistom je na razpolago kar 52.000 postelj. Toda pri tem se rode vedno nove pobude. Na koncu je dr. Giacometti omenil prispevke, ki jih daje deželna uprava za razvoj turizma.

Včeraj pa so se dr. Giacometti in voditelji turističnih ustanov iz naše dežele sestali s 70 malimi in srednjimi turističnimi operaterji, katerim je dr. Giacometti tudi orisal turistične zanimivosti in naprave v naši deželi. Dr. Giacometti je dal tudi izjave predstavnikom tiska ter poudaril zanimanje, ki ga je vzbudil zlasti deželni paviljon na turistični razstavi. Izrekel je tudi svoje zadovoljstvo z velikim odmevom, ki ga je imela deželna propagandistična pobuda v angleškem tisku. Operaterjem pa je dr. Giacometti izjavil, da si bo deželna uprava prizadevala, da ne bi razni hoteli in restavracije preveč navijali cen, kar bi seveda napravilo na angleške turiste slab vtis.

● Predsednik deželnega sveta de Rinaldini je včeraj vrnil vljudnostni obisk brazilskemu konzulu v Trstu dr. Augustu Graeffu, s katerim se je zadržal v dolgem prisrčnem razgovoru.

NEREŠEN SPOR V PODJETJU ACEGAT

Nadaljevanje delne stavke vseh uslužbencev podjetja

Spor povzroča največje težave v mestnem prometu - Začasna avtobusna služba na Pončani

Tajništva sindikatov podjetja Acegat sporočajo, da je bil v ponedeljek sestanek med upravno komisijo podjetja in občinskim odbornikom za Acegat dr. Vascottom, kateremu je predsednik upravnega sveta v pismih, ki ju je poslal sindikatom 30. januarja in 2. februarja, dal še poseben značaj, češ da bo predstavljal «nekaj novega», ter se je skilceval na občutek odgovornosti delavcev, naj prekinejo s sindikalno akcijo. Toda sestanek, pravi poročilo, se je zaključil z dokazom, da si odbornik, upravna komisija in voditelji podjetja zvračajo krivdo drug na drugega, in nihče noče sprejeti tiste pobude, ki bi lahko napravila konec sporu.

Zaradi tega, pravi sporočilo, se sindikalna akcija nadaljuje. Prebivalstvo pa bo moralo, kljub dobrim namenom sindikatov, še enkrat nositi posledice.

Sindikati, potem ko ponovno obsojajo nasprotno stranko zaradi pomanjkanja čuta odgovornosti, pozivajo delavce, naj odgovorijo na to neodgovorno in neupravičeno stališče z izvajanjem sindikalne linije.

Tajništva sindikatov bodo ponovno proučila položaj, ko bodo bila seznanjena z odločitvami, ki so jih včeraj sprejele v vsedržavnem okviru osrednje sindikalne organizacije.

Kot je znano, se uslužbenci Acegata borijo za nekatere poviške, ki so bili priznani delavcem električne stroke, kateri pripadajo tudi delavci tržaškega podjetja Acegat. Zaradi sklepa uslužbencev, da ne bodo opravljali nadurnega dela, so nastale težave zlasti v tramvajskem, filobusnem in avtobusnem mestnem prometu, ki se bodo nadaljevale, dokler ne bo podjetje ustreglo upravičenim zahtevam uslužbencev.

V zvezi z nadaljevanjem sindikalne akcije uslužbencev mestnega prometa, je ravnateljstvo Acegat sporočilo, da za sedaj ne more še vzpostaviti voženj na progi št. 1, ki je že dlje časa prekinjena. Da pa bi vsaj za silo omilili težave prizadetih prebivalcev, je ravnateljstvo sklenilo, da uvede od 9. t.m. dalje avtobusno službo med odhodno postajo v Ul. Doda in Istrsko ulico. Potniki, ki bodo namenjeni v središče mesta, bodo lahko vstopili v avtobus brezplačno. Vozovnico pa bodo kupili v filoviji štev. 10; potniki, ki pa bodo prišli iz mestnega središča in bodo namenjeni proti Ul. Doda, bodo lahko vstopili v avtobus z vozovnico, ki so jo kupili v filoviji štev. 10.

Nova številka Uradnega vestnika

Včeraj je izšla 5. številka Uradnega vestnika dežele Furlanije-Julijske krajine, ki vsebuje med drugim dva odloka predsednika Berzantija z dvema pravilnikoma deželnih zakonov. En pravilnik se tiče katastra vseh jam v deželi.

Požari suhljadi

Komaj je posijalo sonce in je zapihal veter, so imeli gasilci s postaj na Opčinah, v Miljah in v Trstu polne roke dela. Samo včeraj so morali gasiti osem požarov suhljadi po vsej tržaški okolici. Na srečo ni materialne škode, gorela je samo suha trava, toda ti požari ponovno opominjajo, da bi morali biti izletniki bolj previdni, pešci in avtomobilisti.

Kot rečeno, so včeraj gasilci z Opčin gasili požar pri Repentabru, kjer je gorelo na 150.000 kvadratnih metrih površine. Ta požar je povzročil 12.000 lir škode. Nadalje so gasili pri cestarski hiši v Konkonelski ulici, na Napoleonovi cesti pod Vejno, zvečer pa so morali gasiti požar suhljadi blizu Saleža.

Gasilci iz Milj so že dopoldne gasili požar ob cesti proti Mačkovljam, tri ure kasneje pa na Kovačevem hribu.

Gasilci s Trga Niccolini so morali popoldne gasiti požara suhljadi na Hudem letu in blizu smodnišnice v Ul. Brigata Casale. Poleg tega so pomagali pri gašenju požara na Napoleonovi cesti.

V GLEDALIŠČU VERDI

Giordanova «Fedora» z Magdo Oliviero

Preteklo je že precej let od zadnje uprizoritve Giordanove «Fedore» v gledališču «Verdi». S svojo «Fedoro» je predstavnik verizma Umberto Giordano ustvaril delo, ki je v dobri izvedbi od časa do časa kar dobrodošlo na odru opernih gledališč. (Bolj znano delo istega avtorja je sicer opera «André Chénier»).

Letošnja tržaška uprizoritev je bila dovolj skrbno pripravljena in tudi vloge so bile dostojno zasedene. Predvsem je Magda Oliviero v naslovni vlogi pokazala, da je še vedno velika umetnica z izredno kultiviranim petjem pa tudi resno igro. Tako ji uspe, da postavi na oder pravo podobo junakinje, ki zaživi pristno življenje. Sicer mehak, nežen tenor Juana Oncine je to pot dobil tudi vlogi primerno krepkejšo noto s poudarjenim dramatičnim izrazom. Prijetna je bila pojava mlade Tržačanke Fulvie Ciano v vlogi grofice Olge Suhareve; pokazala je, da je na dobri poti k večjim uspehom. V manjših vlogah (nekateri tudi v dveh) so nastopili še Mario Basiola, Enzo Viaro, Vito Susca, Raimondo Botteghelli, Alessandro Podobnik.

Dirigent Pietro Argento je poskrbel, da je predstava glasbeno v redu potekala, pri čemer mu je uspešno pomagal Aldo Danieli, ki je dobro pripravil zborske partije. Režija Lamberta Puggellija pa nam je še najmanj pokazala.

Občinstvo je tudi pri reprizi predstavo toplo sprejelo in ni štedilo s ploskanjem.

Okrogla miza o vlogi tržaške univerze

Na pobudo tržaškega oddelka vsedržavnega združenja univerzitetnih asistentov (Unione Nazionale Assistenti Universitari) bo v petek, 10. februarja ob 18.45 v prostorih tukajšnjega Umetnostnega krožka posebna okrogla miza posvečena temi «Vloga tržaške univerze». Mizo bo vodil rektor prof. A. Origone, sodelovali pa bodo prof. G. Bazo z instituta za ekonomijo, prof. A. Cardo z instituta za ladijsko arhitekturo, dr. A. Lokar z instituta za blagoznanstvo, dr. G. Manzoni z instituta za geodezijo in geofiziko ter dr. R. Onofri z instituta za mineralogijo.

Trčenje avtov

Pri trčenju dveh avtov v Ul. I. Svevo, so se včeraj zvečer ranile tri osebe. 24-letni Dario Paoluzzi iz Ul. del Monte 4, ki je vozil fiat 600, se bo moral na nevrokirurškem oddelku zdraviti 8 dni, medtem ko so njegovega 24-letnega sopotnika Giuseppa Peschechera iz Ul. Madonna del Mare 2 z isto prognozo sprejeli na ortopedski oddelek. Šofer drugega avta, 40-letni Emilio Rachar iz Ul. Udine 33 pa se bo na nevrokirurškem oddelku moral zdraviti 8 dni.

Gledališča

Verdi

V pripravi so tri sodobne novitete «La giacca dannata» Giulia Viozzija (prva absolutna izvedba), «Alissa» Raffaella de Banfielda (prva izvedba v Italiji) in «Una domenica» Maria Bugamellija (prva absolutna izvedba). Prva predstava bo v soboto ob 20.30 za red A v parterju in ložah ter za red B na galerijah in balkonih.

Slovensko gledališče v Trstu
Kulturni dom
V soboto, 11. t.m. ob 16. uri in v nedeljo, 12. t. m. ob 16. uri
GRIM - MARTINUZZI
OBUTI MAČEK
otroška igra
Zadnji!

PROSVETNO DRUSTVO SKEDENJ
priredi v četrtek, 9. febr. na sedežu v Skedenjski ul. št. 120
VEČER KRATKOMETRAŽNIH FILMOV
ki jih je posnel Aljoša Žerjal.
Začetek ob 20.30
Vabljeni vsi!

Kino

Nazionale 14,30, 21,45 «Il dottor Zivago» Metrocolor iz romana Boris Pasternaka. Geraldine Chaplin, Alec Guinness, Omar Sharif.
Excelsior 15,30 «La contessa di Hong Kong» Technicolor. Chaplinov film. Sophia Loren, Marlon Brando.
Fenice 16,00 «Quiller memorandum» Technicolor. Alec Guinness, Senta Berger, George Segal.
Eden 15,30 «Il comandante Robin Crusoe» Disneyjev film. Technicolor. Dick Van Dycke, Akim Tamiroff.
Grattacielo 15,30 «Parigi brucia?» Orson Welles.
Ritz (Ulica San Francesco 10) 16,00 «U 112 — Assalto al Quartiere Mary». Technicolor. Frank Sinatra, Virna Lisi, Tony Franciosa.
Alabarda 16,30 «Le spie vengono dal semifreddo» Colorscope. Franco Franchi, Ciccio Ingrassia.
Filodrammatico 16,00 «Il grande colpo dei 7 uomini d'oro» Technicolor. Philippe Leroy, Rosanna Podesta.
Moderno 16,00 «Come rubare un milione di dollari... e vivere felici» Technicolor. Audrey Hepburn, Peter O'Toole.
Cristallo 15,30 «Ne onore ne gloria» Technicolor. Anthony Quinn, Claudia Cardinale, Alain Delon.
Garibaldi 16,30 «La mandragola» Prepovedano mladini pod 18. letom.
Aurora 16,30 «Chi ha paura di Virginia Wolf». Prepovedano mladini pod 14. letom.
Capitol 16,00 «Le fate» Technicolor. Monica Vitti, Claudia Cardinale, Alberto Sordi. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Impero 16,30 «Operazione S. Gennaro».
Vittorio Veneto 15,30 «Il sipario strappato» Julie Andrews.
Ideale 16,00 «Peter Pan» Walt Disneyjeva risanka v technicolorju.
Astoria (Ulica Zorutti, filobus st. 1) 16,00 «La valle dell'Eco Tonante» Technicolor. Kirk Morris, H. Christian.
Astra 16,00 «Le sabbie del Kalahari» Prepovedano mladini pod 18. letom.
Abbazia 16,00 «Sherlock Holmes contro Notti di terrore» Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Kino na Opčinah
predvaja danes, 8. t. m. ob 18. uri barvni film:
PER UN PUGNO DI CANZONI
(Za prgišče pesmi)
Igrajo: VIVI BACH, GUSTAV ROYO, RENZO PALMER, MARY PONDAL, HENRY LUZI, NINO VINGELLI in BROWN SKEEP

Pri založbi MLADINSKA KNJIGA je izšla
Sodobna ilustrirana enciklopedija
I. knjiga: Narava
Knjigo že lahko nabavite v TRŽAŠKI KNJIGARNI

VESEL ZAKLJUČEK PUSTOVANJA

V Škednju povorka pustnih šem in vozov med veliko množico

V mestu je bilo precej živžava, a pustnih šem le bolj malo
Danes bodo izstrelili pusta v Boljuncu - Nastopila bo tudi godba iz Gornje Štajerske - Pustne prireditve v prosvetnih društvih

Lokomotiva po škedenjskih ulicah

V vedrem in veselem razpoloženju se je zaključila letošnja, sicer kratka pustna doba. Čeprav smo šele v prvi polovici februarja, je bilo vreme naklonjeno, brez burje, mraza in dežja, ali celo poledice in snega.

Tudi pust sledi modi in navadam. To smo opazili zlasti v mestu. Pred nekaj leti je bil po mestnih ulicah na pustno soboto, še bolj pa na pustni torek, pravi živžav, vse polno šem, vozov in občinstva, letos pa je redke šeme, večinoma otroci, nobenega marsovca itd. Pust se je motoriziral in ne mara več mestnega šundra, bencinskih plinov in rdečih semaforjev na križiščih. Ven, na podeželje, na Kras, v Istro in še dlje

Kljub temu pa se ohranijo nekatere tradicije. Tako je bila včeraj popoldne v škednju, ki ima glede pustnih običajev staro tradicijo, povorka pustnih šem in vozov, ki je tudi letos privabila veliko število meščanov. Pripeljali so se z avtobusi in z avtomobili; mladi, da se zabavajo, starejši pa da obudijo spomine na svoja mlada leta. Že pred napovedano uro so bile glavne ulice v škednju polne radovednega občinstva. Ob 15.30 je po Ul. Soncini krenil pustni sprevod z dvema godbama, šestimi vozovi in številnimi šemami. Škedenjci niso ničesar napovedovali, skrivnostno so se pripravljali in včeraj so pokazali, da se pustu niso odpovedali. Na čelu povorke je godba igrala vesele koračnice, nato je sledila lokomotiva škedenjskega vlaka «Orient export», šeme, škedenjski tramvaj, ki ga je spretno vozil mali dečko, pa spet šeme na vozovih in peš. Na svoj račun so seveda prišli gostinci, saj so bili vsi lokali polni, veselo pustno razpoloženje pa se je nadaljevalo na pustnem plesu.

V Boljuncu trajajo pustne prireditve od sobote, danes pa bo zaključek in višek z izstrelitvijo pusta. Tudi včeraj je bilo v Boljuncu zelo živahno in veselo razpoloženje. Dopoldne je po vasi igrala godba od Sv. Barbare, «palterji» pa so od hiše do hiše nabirali jajca, klobase in vino za skupno pustno pojedino, ki je bila popoldne v Pustnem domu. Pred pojedino je šla po «Gorici» povorka šem z godbo, kar je privabilo številne gledalce.

Ko je bilo pojedine skoraj konec, je v Boljunec privozil avstrijski avtobus. Kdo neki prihaja? Vest se je takoj raznesla po vasi in spet so se zbrali domačini, šeme in izletniki iz mesta. Na obisk je prišla godba na pihala «Musikverein Mühlen am Zirbitz» iz Gornje Štajerske, ki je te dni prišla na Tržaško na vabilo Združenja gostincev in obrtnikov. «Na jami» so jim postregli z domačim vinom. Ustvarilo se je takoj prijateljsko vzdušje, godba je seveda zaigrala veselo koračnico in že je bil sklenjen dogovor, da se avstrijska godba, kot častni gost udeleži današnje svečanosti. Tako bodo danes popoldne ob 15. uri avstrijski gostje prišli v Boljunec in bodo igrali na pustni ceremoniji. Boljunčane je nenapovedani obisk gostov prijetno presenetil in razveselil. Seveda, dober glas gre v deveto vas, tako bodo za boljunske pustne šege vedeli tudi v Avstriji. To, to je že dober korak, da boljunski pust pridobili mednarodni značaj.

Zato se v Boljuncu še bolj vneto in mrzlično pripravljajo, da bo današnja prireditev prekosila vse dosedanje. Začelo se bo ob 15. uri. Na čelu povorke bodo «palterji» v svojih nošah, dekleta v narodnih nošah, nato avstrijska godba, za godbo najlepše šeme in pustni predsednik s svojim spremstvom. Prej bodo seveda postavili raketo in vse potrebne naprave, da bo izstrelitev popolnoma uspela in da ne bi pust zgorel v kabini. Strokovnjaki zagotavljajo, da bodo ugodne vremenske razmere in da ne bo prišlo do «smrtnih» nesreč. Gostom bodo «na Gorici» brezplačno postregli s polento, repo in vinom, da si bodo «privezali» dušo, po izstrelitvi pa bo «Na jami» pred pustnim domom lahko jedel in pil, kdor bo hotel in dokler bo kaj na razpolago. Kaj hočete več?

Razne pustne prireditve so imela včeraj in sinoči tudi nekatera prosvetna društva. Tako je bilo otroško rajanje na sedežu prosvetnega društva v Dolini, na sedežu prosvetnega društva pri Sv. Ivanu in pri Sv. Jakobu, pustni ples na sedežu prosvetnega doma v Nabrežini ter pustni družabni večer, ki ga je priredil Slovenski klub v Gregorčičevi dvorani.

Tudi na Padričah so veselo praznovali pusta. Fantje in možje so hodili po vasi z osličkom, ki je vlekel voziček, in nabirali jajca in klobase. Potem so skuhali pri Županovih klobase, jajca in zelje, pri čemer se je zbrala vsa vas. Seveda so sve to zalili z dobro kapljico ter se veselo vrteli ob zvokih harmonike. Bilo je tudi obilo lepih in izvirnih mask, ki so še bolj poživili dobro voljo.

Včeraj se je sestala druga komisija za kmetijstvo, ki je odobrila člena 3 in 4 zakonskega osnutka o ustanovi za razvoj kmetijstva. Med razpravo so sprejeli popravek svetovalca del Gobba, medtem ko so zavrnili vrsto popravkov svetovalcev Moschionija (KPI) in Bettolija (PSIUP). Poleg odbornika Comellija in poročevalca Angelija so spregovorili v razpravi svetovalci Bianchini, Cogo, Coghetto, Devetag, Mizazu in Trauner. Druga komisija se bo sestala še danes, jutri in pojutrišnjem, da bi čimprej končala razpravo o zakonskem osnutku o ustanovi za razvoj kmetijstva in o osnutku za razvoj živinoreje.

AFERA, KI JI ŠE NI KONCA

Še en tat starih umetnin padel v roke karabinjerjem

Gre za 25-letnega Francesca Postossija, ki je pred letom dni ukradel dragocene svečnike v skladišču katedrale sv. Justa

Z uspešno zaključeno preiskavo in prijavo sodišču treh tatov in prekupčevalca z umetninami, ki so jih skrivaj prenašali z onstran meje, so se karabinjerji preiskovalnega oddelka pravzaprav znašli pred obsežno afero tatvin, tihotapstva, goljufij in podobnih prekrškov. Rešili so en primer, toda bil je le začetek, postopoma so začeli odkrivati celo verigo tatinskih delovanj in goljufij. Kot smo poročali prejšnjo sredo, so karabinjerji zasačili tri tatiče, ki so v Jugoslaviji kradli umetnine in jih tihotapili v Trst, kjer so jih preprodajali in služili bajne vsote.

Tako je prišlo na dan, da se je taka tatinska dejavnost vlekla že dolgih deset let. To so potrdili tudi jugoslovanski krogi, ki so pred dvema letoma začeli kontrolirati premike sumljivih ljudi, ki so prihajali iz Italije. Dogajalo se je namreč, da so poznavalci umetnin obiskovali cerkvice in muzeje ter nato najemali tatinske tolpe, ki so za njih opravljale «delo». Lanskega junija so jugoslovanske oblasti preko Interpola zainteresirale italijanske policijske oblasti o tatinski dejavnosti s starimi umetninami, pred nedavnim pa je karabinjerjem uspelo prijeti Maiolo, Inchiostria in Paola R. ter Pittonija.

Ta preiskava je privedla do druge preiskave v zvezi s skupino goljufov, ki so približno že leto dni hodili na domove in celo k zlatarjem ter ponujali v prodajo srebrni pribor. Več je bilo takih, ki so ponudbam nasedli, izkazalo pa se je, da je bil pribor samo posrebren. S tem v zvezi so karabinjerji baje že aretirali nekaj ljudi, vendar doslej niso še ničesar izdali, ker je preiskava še v teku.

Afera o krajah starih umetnin v Jugoslaviji in o baje zelo cvetoči trgovini s temi umetninami v našem mestu, je napotila karabinjerje še na drugo sled. Tako so te dni prijeli tatu, ki je pred letom dni v skladišču katedrale Sv. Justa ukradel šest nazidnih svečnikov (appliques) iz kovine in s pozlačenimi lesenimi podstavki iz 19. stoletja. Gre za 25-letnega Francesca Postossija iz Ul. Capitolina, ki je dragocene predmete prodal trem trgovcem s starimi umetninami. Postossija so karabinjerji prijavili sodišču zaradi tatvine, medtem ko so trgovce 68-letnega Alfreda Zorzenona iz Ul. Mazzini, 38-letnega Maria Canozzija iz Ul. dell'Orologio in 70-letnega Antonia Preloga iz Ul. Dante prijavili zaradi neprevidnega nakupa.

Kaže, da preiskav v zvezi s tatvinami umetnin ne bo tako kmalu konec. Po dolgih letih so preiskovalci naleteli na pravo kačje gnezdo in se bodo morali precej truditi, da bodo razvozlali zapleteno in težavno nalogo, ki bo verjetno imela nepričakovan in za mnoge tudi usoden razvoj.

Sestanek vodstva združenih PSI-PSDI

V preteklih dneh se je pod predsedstvom pokrajinskega tajnika Pittonija sestal izvršni odbor združenih PSI-PSDI. Izvršni odbor je sprejel z zadovoljstvom na znanje sestavo odborov leve sredine na pokrajini in na tržaški občini ter programske zadoložitve zadevnih uprav. Pozval je svoje predstavnike v odborih, naj s svojim delom in nadzorno dejavnostjo skrbe, da se ti programi uresničijo.

Zatem je ocenil spletke predstavnikov desnice, da bi med glasovanjem za odbornike spremenili sklepe, ki jih je sprejela levo-sredinska večina. Izvršni odbor stranke obsoja te politične spletke, ki izvirajo iz tega, da ni opozicija sposobna uresničiti alternative levi sredini. Namen teh spletk je vzeti ugled demokratičnim ustanovam.

Zaradi stavke bo «Africa» odplula z zamudo

Zaradi stavke pomorščakov je morala ladja «Africa» Tržaškega Lloyda odložiti svoj odhod. Namesto da bi odplula včeraj zjutraj, bo odplula šele danes zjutraj ob 10. uri. Na krovu ima 182 potnikov, mnogo več pa se jih bo vkrcalo nanjo v Benetkah.

POTREBNA JE KORENITA POLICIJSKA AKCIJA

Porast tatvin v stanovanjih in dejavnosti avtomobilskih «miši»

Tudi žeparji so se izkazali

Ko človek prebira vsakdanjo kroniko in opaža, da se vsak dan vrstijo dolga poročila o tatvinah, pride do prepričanja ,da je naše mesto postalo pravo leglo tatov, avtomobilskih miši in podobnih zlikovcev, ki imajo zelo radi tujo lastnino. Z druge strani se začne vprašati, kaj pravzaprav delajo policijske oblasti in ali ne bi bila potrebna korenita akcija, da bi zasebnike branile pred takimi zlikovci ter zavarovale zasebno lastnino.

Samo v nedeljo so neznanci okradli dva zdravnika. Prvemu, 44-letnemu dr. Antoniu Manni iz Ul. Udine 22, so ukradli 800.000 lir v gotovini, drugemu, 46-letnemu dr. Fulviu Fumiju iz Drev. XX. septembra 3 pa so iz «roulotte», ki jo je pustil v Sesljanu, pokradli več predmetov za podvodni ribolov in celo gumijast čoln v skupni vrednosti 160.000 lir.

In spisek tatvin se nato nadaljuje. Predvčerajšnjim se je na raznih komisariatih javne varnosti zglasila vrsta zasebnikov, ki so prijavili cel kup tatvin. 66-letnemu Arnaldu Teloju iz Milj, Ul. Felluga 16 so tatovi odpeljali avto TS 65703, 35-letni Silvii Caloro por. Bough iz Ul. Angelo Emo 29 so neznanci iz parkiranega avtomobila odnesli radijski aparat. Isto se je pripetilo tudi 43-letnemu Brunu Menegazziju iz Ul. A. Emo 24.

Toda naštevanja ni še konec. Neznanec je predvčerajšnjim okradel 42-letno Jugoslovanko Vinko Stanisavljević por. Milosavljević. Na Trgu Ponterosso, ji je spretno iz žepa plašča izmaknil denarnico, v kateri je hranila 670 francoskih frankov. Tudi 42-letni avstrijski državljan Bernard Pollak ne bo imel dobrega vtisa o naši gostoljubnosti. Iz avta so mu tatovi pobrali več oblek v skupni vrednosti 100.000 li. Tatvino je prijavil na letečem oddelku policije. Policisti pa so predvčerajšnjim hiteli tudi v Ul. Battisti 27, kamor jih je poklicala 67-letna Antonia Limoncini por. Misdaris, ker je ugotovila, da so tatovi obiskali njeno podstrešno stanovanje. Zlikovci so prebrskali po vseh kotih in odnesli 270.000 lir ter 40 dolarjev, ki jih je ženska hranila v torbici v zaklenjeni omari.

V enem samem dnevu kar šest tatvin, da ne računamo na tatvine, ki so jih neznanci opravili v nedeljo, soboto in še prej. Človek ni več gotov, ne more pustiti svoje lastnine niti za trenutek in pri tem ne koristijo ne ključavnice ne zapahi. V vsakem trenutku se lahko zgodi, da ne najdeš več avta, ali da je stanovanje razmetano. Zato vsak pošten meščan pričakuje, da bodo odgovorne oblasti v kratkem nekaj ukrenile in polovile zlikovce in tatove, ki se tako svobodno potikajo po mestu, še posebno po zadnjem valu sodnih pomilostitev. Videli smo, da je avgusta lani policijska akcija proti avtomobilskim tatovom pomagala. Ko so po mestu stalno krožile policijske patrulje, smo opazili, da se je število vsakodnevnih tatvin občutno zmanjšalo.

RAZPORED RAZPRAV NA POROTNEM SODIŠČU

Pred porotnimi sodniki se bo moral zagovarjati razvpiti zločinec Lutring

20. marca bo razprava proti mladeniču, ki je umoril očeta - Kasneje pride na vrsto brezsrčna mati, ki je odvrgla skozi okno novorojenčka

Na sodišču je bil te dni objavljen razpored sodnih razprav pred porotnim sodiščem in nedavno so bili izžrebani porotniki, ki bodo prisostvovali razpravam in nato tudi sodoločali o kaznih. Najbolj zanimiva razprava bo vsekakor tista, na kateri bodo sodniki sodili razvpitega zločinca Luciana Lutringa, ki je pred tremi leti v sodelovanju s pajdašem Lambertom Venturijem oropal zakonca Gorlato v Ul. Gatteri, ko sta se ta dva vračala domov z zlatnino, ki sta jo vsak večer zaradi varnosti prevzemala v svoji zlatarni in jo nosila domov. Dogodek je v mestu vzbudil precej komentarjev, saj sta roparja napadla zakonca in jima iztrgala iz rok torbo, v kateri je bilo za 8 milijonov lir vrednosti. Policiji je tedaj uspelo najti dragocenosti, oba lopova pa sta zbežala. Kot znano se je Lutring kasneje proslavil s še hujšimi zločini in iskale so ga policije pol Evrope. Končno je tudi on padel v policijsko mrežo in čez nekaj tednov bo sedel za rešetkami v dvorani porotnega sodišča.

Pri drugi razpravi, ki bo 20. marca, bo na zatožni klopi sedel 21-letni Armando Bernardini, obtožen, da je umoril svojega očeta. Dogodek se je pripetil julija 1965 v Ul. Costalunga, ko je mladenič zabodel očeta, ki je pijan pretepal mater. Po umoru je Bernardini zadobil močan živčni pretres, da so ga morali sprejeti na zdravljenje v umobolnico. Prav to okoliščino bo izkoristila obramba, ki bo zahtevala, da sodišče prizna Bernardiniju samoobrambo.

Porotni sodniki bodo nato sodili brezsrčno mater, ki je marca lani v nekem penzionu v središču mesta rodila otroka in se ga znebila s tem, da ga je odvrgla skozi straniščno okno. Gre za Jugoslovanko Nadeždo Andrič, ki je baje nepričakovano rodila v sedmem mesecu in se zato tako prestrašila, da so bila vsa njena kasnejša dejanja podvržena tedanjemu razpoloženju. Znano je, da so reševalci dobili otroka še živega in sodni zdravnik dr. Nicolini je ob tisti priliki napravil vse potrebno, da bi otroka rešil. Ves trud pa je bil zaman in posledica tega je bila, da so policijske oblasti Andričevo prijavile

Tem trem sodnim razpravam pred porotnim sodiščem bodo nato sledile še štiri manjšega obsega. Gre za tri primere roparskega napada in za en primer izsiljevanja.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 7. februarja 1967 se je rodilo 14 otrok, umrlo je 12 oseb.

UMRLI SO: 47-letni Mario Sivieri, 73-letna Argia Petronio vd. Vascotto, 82-letna Rosa Vigini por. Argentini, 62-letni Albino Zerlali, 63-letni Giulio Mazzocchi, 65-letni Ferdinando Paludetto, 79-letni Romeo Zanella, 70-letni Giovanni Petretich, 88-letna Vittoria Delzotto vd. Giacometti, 66-letni Giovanni Dujec, 65-letni Gustavo Primosi, 56-letni Raffaele Pelicetti.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

Biasoletto, Ul. Roma 16; Centauro, Ul. Rossetti 33; Alla Madonna del Mare, Drevored XX. Settembre 4; Santa Anna, Erta di S. Anna 10.

**

Nekaj podatkov o svetovnih vojaških izdatkih

Kdo vodi in narekuje oboroževalno tekmo?

Vsote, ki jih za vojaške namene porabijo razvite in nerazvite dežele - Kaj dokazuje ugotovljeno razmerje Odgovor na vprašanje, kdo je pravzaprav kriv za zaostrovanje mednarodnih odnosov

Morda ni ničesar, kar bi tako plastično prikazalo dejansko sliko stanja mednarodnih odnosov, kot so to vojaški fondi, njihova porazdelitev na posamezna področja sveta, na posamezne grupacije itd. Skupni vojaški izdatki vseh dežel sveta so l. 1962 znašali 120 milijard dolarjev. Tri leta kasneje, l. 1965 so se povzpeli na 130 milijard. Za l. 1966 podatki še niso natančno znani. Če pa vzamemo v poštev njihovo splošno povečanje, še posebno v primeru obeh svetovnih velesil, ki v SZ in v primerjavi z l. 1965 znaša 5 odst. v ZDA pa nekajkrat več, potem lahko računamo, da so ti izdatki v l. 1966 znašali od 140 do 145 milijard dolarjev. Kar zadeva leta 1967, lahko predvidevamo, da bodo ti izdatki — če upoštevamo že uresničena in napovedana povečanja (v SZ za okrog 8 odst., v ZDA še več) — znašali od 150 do 160 milijard dolarjev.

Zaradi informacije, bi s tem v zvezi še omenili, da je v pretekli vojni ves svet v enem vojnem letu povprečno porabil za vojaške namene 186 milijard dolarjev. Po mnenj ,da smo se danes že približali tej vsoti in s tem nevarnemu, če ne blaznemu zapravljanju sredstev, tako značilnem za eno najstrašnejših vojn v zgodovini človeštva.

Povečanje izdatkov za vojaške namene predstavlja, torej, značilnost sodobnega sveta, ki se od leta do leta krepi. Drugo značilnost predstavlja pojav porazdelitve teh izdatkov na posamezna področja sveta, konkretno na razviti in nerazviti del sveta.

Od 130 milijard dolarjev, kolikor so l. 1965 znašali svetovni vojaški fondi, sta Severna Amerika in Evropa skupaj porabili 113 milijard, Azija, Afrika in Latinska Amerika 17 milijard. To predstavlja naravnost porazen podatek, ki jasno dokazuje malone popolno podrejanje dežel v razvoju tudi v pogledu vojaških načrtov, oziroma privilegiran položaj razvitih dežel, ki ga le-te tudi na najbolj brezobziren način izkoriščajo.

Nič manj značilna ni tudi težnja v zvezi z gibanjem teh izdatkov. Po statističnih podatkih, so se vojaški izdatki dežel v razvoju v obdobju 1961—1965 povečali za 50 odst. Istočasno je stopnja povečanja v razvitih deželah znašala 30 odst. Pomeni, da nerazvite dežele, navzlic pomanjkanju sredstev, tako v absolutnem kot relativnem smislu trošijo čedalje več za vojaške namene. Nedvomno predstavlja to najneposrednejši rezultat politike s pozicije sile, ki jo izvaja Zahod in katere namen je, poleg drugega, da obrzda, oziroma uniči revolucionarne in osvobodilne procese v deželah v razvoju. Ta politika se pravzaprav izraža dvojno negativno: predvsem navaja svobodne in neodvisne dežele na krepitev vojaških dejavnikov svoje neodvisnosti, obenem pa nasilno obvezuje na povečanc vojaške izdatke tudi vse tiste režime dežel v razvoju, na katere se opira pri izvajanju svojih načrtov zatiranja in dušitve naprednih sil, stremljenj v novoosvobojenih in vseh ostalih dežel azijskega, afriškega in latinsko-ameriškega področja.

Tretja značilnost se nanaša na razpodelitev svetovnih vojaških fondov med obe nasprotni si skupini sil sodobnega sveta — Atlantski in Varšavski pakt.

Od skupne in že omenjene vsote 113 milijard dolarjev, ki so jih l. 1965 porabile države Evrope in Severne Amerike, odpade na dežele, članice Varšavskega in Atlantskega pakta 111 milijard (ostali dve milijardi je porabilo 7 evropskih dežel, ki niso članice ne ene ne druge skupine).

Od te vsote odpade na dežele NATO 73 milijard, t. j. 56 odstotkov vseh svetovnih vojaških fondov, a na dežele Varšavskega pakta 38 milijard, 20 odst. svetovnih vojaških fondov.

V resnici je zelo težko natančno odgovoriti na vprašanje, kdo vodi to tekmo v oboroževanju, kdo dikira njen vratolomni tempo in, potemtakem, zaostruje mednarodne odnose. Pripominjamo, da dosle prikazani podatki ne predstavljajo nikakršnih «proizvodov komunistične propagande», ker sta jih objavila londonski Inštitut za strateške študije in ameriška Agencija za nadzorstvo oboroževanja. Po podatkih, ki jih je objavila ameriška agencija UPI, bodo vojaški izdatki dežel, ki so članice NATO, znašali za l. 1967 82 milijard dolarjev. V primerjavi z l. 1965 znaša povečanje okrog 9 milijard dolarjev ali 10 odst.

Kar se tiče Varšavskega pakta, podatki za to leto niso znani. Vendar če upoštevamo, da je povečanje zadevnih izdatkov vseh dežel, ki so njegove članice, vključno SZ, znašalo povprečno 5 odst., potem bi iz tega izhajalo, da so vojaški izdatki Varšavskega pakta v l. 1966 znašali 39 milijard dolarjev.

Tako je povečanje vojaških izdatkov v l. 1966 na strani Varšavskega pakta znašalo 1,9 milijarde, na strani Atlantskega pa 9 milijard dolarjev. Vodi torej NATO v razmerju 4,7: 1.

Zanesljiv odgovor na vprašanje, kdo narekuje in vodi tekmo v oboroževanju, nam da tudi analiza udeležbe obeh največjih velesil v skupnih svetovnih vojaških fondih.

Vojaški proračun ZDA se je za l. 1966—67 svoj čas vrtel okrog 60 milijard dolarjev. Z napovedanim povečanjem 9—10 milijard za vietnamsko vojno, se sredstva vojaškega proračuna za to leto približajo orjaški vsoti 70 milijard. V vsakem primeru lahko torej računamo, da so ZDA v l. 1966 za vojaške namene porabile več, morda celo znatno več, kot pa samo 60 milijard dolarjev. To pa znaša najmanj 42 odstotkov skupnih svetovnih vojaških izdatkov.

Ena sama država, torej, porabi za vojaške namene skoraj toliko, kot ves ostali svet. Prebivalstvo ZDA predstavlja 6 odstotkov svetovnega prebivalstva, njihovi vojaški fondi, kot pravkar omenjeno, pa 42 odst. vseh svetovnih fondov. To vsekakor dokazuje ogromno bogastvo ZDA, toda hkrati tudi značaj njihove zunanje politike.

O vojaškem proračunu SZ za l. 1966 ni natančnih podatkov, izraženih v dolarjih. Na Zahodu računajo z vsoto 30 do 40 milijard dolarjev. Vzemimo torej za povprečje vsoto 35 milijard. Torej, če je stvar v grobih obrisih takšna, potem je SZ l. 1966 v skupnih svetovnih vojaških izdatkih bila udeležena s 24,5 odst., t. j. dvakrat manj kot so za iste namene porabile v tem letu ZDA. Na osnovi prikazanega, pa je tudi odgovor na vprašanje, kdo narekuje in vodi tekmo v oboroževanju, povsem jasen: Zahod je tisti, ki jo hoče, jo diktira, narekuje njen peklenski tempo in obenem nasilno navaja tudi Vzhod na to, da — tekmuje.

Ker z današnjim dnem zaključujemo letošnjo pustno dobo, bi morda kdo mislil, da gornja slika prikazuje kako posrečeno pustno šemo. Dejansko pa je to podoba vrača v muzeju magije, ki so ga uredili v angleškem mestu Bourton

V ameriških znanstvenih inštitutih je dejavnost proti raku zelo obsežna

Na leto se v ta namen potroši okoli 300 milijonov dolarjev

WASHINGTON, febr. — Pred nedavnim smo zabeležili vest, da v ZDA umre na leto od raka približno toliko ljudi, kolikor žrtev zahteva motorizacija. Toda vtem ko so žrtve motorizacije v pretežni večini posledica premajhne pozornosti in vestnosti avtomobilistov in pešcev, je problem žrtev rakastih obolenj povsem drugačnega značaja, ker je zadeva obolenja neodvisna od človeka samega. In če se za borbo proti prometnim nesrečam potrošijo velikanska sredstva, se za borbo proti raku potrošijo morda še večja. Za borbo proti raku potrošijo v ZDA na leto okoli 300 milijonov dolarjev, tj. nad 187 milijard lir.

In vendar se kljub tolikšnim sredstvom in kljub izrednim umskim in drugim naporom še ni odkrilo kako sredstvo proti raku, ki bi ga mogli primerjati uspehom, ki ga je ameriška medicina zabeležila z odkritjem Salkovega in Sabinovega cepiva za borbo proti otroški paralizi. Kljub temu pa ne smemo reči, da se na tej poti medicina ni premaknila z mesta. Doslej so bili doseženi že precejšnji uspehi vsaj na področju nadzorstva raka, kar dokazujejo naslednji podatki: v letih od 1920 do 1930 je raka prebolel le vsak peti prizadeti človek, pred nekaj leti se je rešil vsak četrti, danes pa že vsak tretji pacient.

Komu naj pripišemu ta neizpodbiten napredek? Prvenstveno se ta uspeh mora pripisati izpopolnitvam v kirurških posegih, raznim terapijam na osnovi obsevanja in, končno, pravočasnemu odkrivanju bolezni, kar je izrednega pomena za možnost uspešnega zdravljenja.

Kirurška tehnika se je v zadnjih letih tako izpopolnila, da se morejo «strženi» raka odstraniti iz prizadetih organov, ne da bi isti organ življenjsko prizadeli. S tem se hkrati prepreči, da bi se rak širil po ostalem organizmu.

Kadar zdravnik ugotovi obolenje v organu, kamor kirurški nož ne more, se «stržen» raka skuša uničiti z žarki X ali z jedrskimi obsevanji, predvsem s kobaltom in cezijem, katerih žarki zaležejo tudi tam, kjer ne sežejo žarki X. Poleg tega žarki radioaktivnega kobalta in cezija ne ožgejo pacientove kože ali drugih delov njegovega organizma. Kadar pa so se kancerozne celice že razširile preko krvi in po drugih kanalih na razne dele telesa, ima medicina na razpolago sredstva, da razvoj bolezni zavre. Včasih tudi s kirurškim posegom. Medicinski strokovnjaki se sedaj ukvarjajo prav z vprašanjem, kako bi naj zdravili in ozdravili ali vsaj močneje zavrli že bolj razširjene oblike rakastih obolenj.

Do srede petega desetletja našega stoletja se ni bilo zdravila, ki bi bilo sposobno za zdravljenje raka. Zdravstvo je razpolagalo le z nekaterimi sredstvi za zaviranje rakastega obolenja ali za lajšanje bolečin. Tedaj pa so strokovnjaki ugotovili, da more metotreksat zaleči pri številnih pacientih, ki jih je prizadela neka vrsta raka, ki jo zasledimo le pri ženskah. Nato so strokovnjaki s kombinacijo več zdravil uspeli občutno zavreti potek tako imenovanega krvnega raka odnosno levkemije. Z uporabo te kombinacije zdravil so rešili življenje dvem deklicam v Washingtonu, ki so bolehale za rakom. Ta, čeprav izoliran rezultat, je opogumil strokovnjake, ker je dokazal, da se more pričakovati tudi zdravilo, ki bo omogočalo tudi tovrstno zdravljenje te strahotne bolezni, to se pravi, da je upati tudi za raka kakšno sredstvo, kakršna imamo npr. za borbo proti sladkorni bolezni.

V ZDA preizkusijo v ta namen okoli 50.000 zdravil na leto. To opravlja kakih 700 znanstvenih raziskovalcev s številnih univerz, klinik in laboratorijev. Med zdravili, ki so jih preizkusili na tem področju borbe proti raku, so tudi nekatera sredstva, ki služijo za zaščito zdravih delov organizma proti žarčenjem.

Druge vrste zdravil pa strnjujejo svojo dejavnost proti oblikovanju raka, in sicer v smislu, da kancerozna formacija postane bolj občutljiva za obsevanje. Omeniti moramo še eno skupino zdravil: gre za zdravila, ki se uporabljajo kot dopolnilo pri kirurških posegih in ki so izboljšale in povečale možnosti uspehov, ker uničijo tiste bolne celice, ki so tudi po kirurškem posegu ostale v organizmu.

Ena izmed terapij proti raku, ki je še vedno v poskusni fazi, je tako imenovana kirurgija na osnovi laserja, to je močno koncentriranega snopa svetlobe, ki more uničiti kancerozno formacijo, ne da bi se hkrati prizadeli zdravi deli organizma.

Hkrati s temi praktičnimi načini zdravljenja ali vsaj iskanja sredstva proti raku beležimo tudi dejavnost na področju biologije, seveda z istim ciljem. Strokovnjaki skušajo globlje spoznati človeške celice, da bi točno ugotovili vzroke in način, kako zdrave celice postanejo kancerozne. Če bi odkrili te vzroke in način, bi bila odprta pot k iskanju sredstev za preprečenje obolenja.

Del strokovnjakov se ukvarja z iskanjem novih metod za odkrivanje raka ali bolje za pravočasno odkritje bolezni, kar je izrednega pomena. Ameriški strokovnjaki menijo, da če bi se našel primeren «test» za pravocasno, torej zgodnjo diagnozo, bi mogli rešiti 30 odst. pacientov in ne le 33 kot danes. Trenutno izpopolnjujejo tovrsten «test» pri ustanovi Worcester v Shrewsburyju. Ta način zgodnje diagnoze preizkušajo na hrčkih in so pri tem prišli do zanimivega odkritja. Leta 1959 sta dva ameriška strokovnjaka ugotovila, da se neka vrsta raka, ki ga prenašajo na hrčkih, razvija tako, da se rakaste celice te vrste raka večajo z običajnim cepljenjem, kot normalne celice, vendar pa se rakaste celice ne ločujejo, pač pa «živijo» še nadalje skupaj in tvorijo zelo velike kancerozne celice. Strokovnjaki so poskusili to proizvesti v epruvetah in pred štirimi leti je dr. Stevens odkril, da se dajo te «anomalije» popraviti s tem, da se rakasti kulturi doda krvna plazma že bolnih hrčkov. Dr. Stevens je nadalje ugotovil, da krvna plazma zdravih elementov nima v kulturi enakega učinka.

Hkrati je dr. Stevens s svojimi sodelavci skušal ugotoviti tisto sestavino krvi za rakom obolelih subjektov, ki povzroča zgoraj omenjene reakcije. In uspelo mu je izločiti sestavino, ki ji pripisujejo gornji učinek. Če bodo nadaljnje raziskave to domnevo potrdile, bo znanost imela na razpolago dokaj enostaven «test» za pravočasno odkrivanje raka. Tak uspeh bi omogočil množične preglede, podobno kot nam roentgenski pregledi omogočajo ugotavljanje TBC pri človeku.

Toda tudi v primeru, ko bi dobili ta praktičen «test», bi medicina potrebovala še dolga leta dela za lokalizacijo obolenja. Na tem področju pa čeprav skromnih rezultatov je še uspeh dr. C. P. Richterja, ki je po 20 letih dela odkril, da je koža nad prizadetim organom bolj «propustna» za električne žarke kot koža nad zdravim organom.

Tudi to odkritje bi se dalo izpopolniti in vključiti med dosedanje rezultate. To sredstvo bi še posebej prišlo prav pri odkrivanju raka na pljučih.

Za odkrivanje raka v želodcu je že v rabi drobcena fotokamera, ki jo pacient požre in ki v notranjosti želodca posname 16 barvanih fotografij, na katerih strokovnjak ugotovi stanje 95 odst. vse površine želodca. Fotokamera, ki je velika kot noht sredinca, je privezana na tenak kabel, s katerim jo potegnejo ven iz želodca.

Kar smo doslej povedali, je le del, celo majhen del tega, kar se v ZDA dela za zdravljenje raka in za pravočasno odkritje bolezni. Toda že ta majhen del nam prikaže napore, ki se delajo na tem področju. Iz gornjega moremo tudi sklepati, da so bili napravljeni tudi nekateri pozitivni in obetajoči koraki. Posebno pa bi bilo važno to, da bi se našli vzroki, povzročitelji bolezni. V novejši dobi so strokovnjaki ugotovili, da ima tudi cigareta svoj delež pri tej bolezni. Nekoč, že pred več kot 150 leti, so do podobne ugotovitve prišli kar zadeva saje. In vendar je osnovni vzrok raka še vedno zavit v tajnost. Znanstveniki so dokazali, da morejo razni virusi povzročiti rakasta obolenja na živalih, toda nikomur še ni uspelo tega dokazati na človeku. In vendar mnogi raziskovalci sumijo, da imajo virusi neko funkcijo in zato upajo, da bodo prej ali slej odkrili kako cepivo, ki bi imuniziralo človeka pred to boleznijo in da bo človeštvo nekoč imelo na razpolago sredstvo proti raku kot ga imamo danes v Salkovem in Sabinovem cepivu proti otroški paralizi.

Nekateri strokovnjaki menijo, da še ne povsem dognani povzročitelji bolezni morejo povzročiti raka le tedaj, če organizem ni pripravljen na borbo proti njim. V smislu te domneve so raziskovalci na zavodu v Buffalu začeli poskuse z nekakšnim preventivnim vcepljanjem rakastih celic, to je, s prenosom tumornih celic s pacienta na pacienta, da bi v organizmu človeka, ki tuje rakaste celice sprejme, te izzvale «proizvodnjo» levkocitov, torej belih krvničk, ki se borijo proti tujim «vrinkom».

Za proucitev te domneve se je prijavilo 40 pacientov in med mnogimi se je opazilo vidno izboljšanje, eden izmed pacientov pa je, vsaj na videz, povsem ozdravel. Še in še bi mogli navajati raznih poskusov in primerov, ki so dali slutiti, da bi se tudi na tem področju dalo kaj pričakovati. Toda gotovo je le eno, da je za sedaj še najbolje pogosteje se podvreči pregledom, ki so sicer zelo zapleteni in dolgi in ki jih morejo izvesti le specializirane klinike.

ZGODOVINAR A. M. NEKRIČ V SVOJEM DELU «22. JUNIJ 1941»

«Kakršnekoli sklepe naj bi bil delal Stalin nič ga ne more opravičiti»

Navodilo za bojno pripravljenost je bilo izdano šele na dan napada

2.

Pisec našteva posamezne napačne odločitve Stalina v konkretnih primerih. Naj iz tega števila navedemo dve. Tako na primer so vojaški strokovnjaki predlagali leta 1940, da se mobilizacijske rezerve razmestijo vzhodno od Volge, torej daleč v zaledju; Stalin je nasprotno odredil, da se te rezerve razmestijo čim bliže zahodnih meja. Zategadelj je večina dragocenih rezerv prišla leto kasneje v roke hitlerjevskih armad. Tik pred izbruhom vojne so posamezni vojaški poveljniki prosili Stalina, naj dovoli uvesti v vojskah na meji bojevno pripravljenost; Stalin je te predloge odklonil.

Pisec navaja večje število opozoril in obveščevalnih podatkov, ki so sporočali, da se fašistična Nemčija pripravlja napasti ZSSR in da bo do napada prišlo junija 1941. Število kršitev zahodne meje je doseglo nekaj tisoč, obmejne čete so zadržale stotine kršiteljev, ki so hoteli prodreti v zaledje. Glavna uprava obmejnih vojsk je 6. junija 1941 poročala, da je blizu sovjetskih meja zbrano okoli 4 milijonov nemških vojakov in oficirjev. Vsa ta opozorila niso v bistvu zalegla. Šele v začetku junija — piše avtor — se je začel splošen premik vojsk iz zaledja v zahodne kraje, pa tudi ti ukrepi niso imeli doslednega značaja.

Naravnost paradoksalen je podatek, ki ga pisec črpa iz izjav sovjetskih vojskovodij, da je 21. junija sovjetski generalni štab opozoril poveljnike zahodnih vojaških okrožij o možnosti napada Hitlerja, o čemer je ljudski komisar za obrambo Timošenko poročal Stalinu, ki je na to dejal, če gre verjeti sedanjim izpovedim takratnih vojaških funkcionarjev: «Zaman sejete paniko.»

Vsekakor se zdi utemeljena zgodovinarjeva trditev, da je Stalin vse vesti o pripravljajočem se napadu Nemčije označeval kot provokacije, ki naj bi privedle do spopada med Sovjetsko zvezo in Nemčijo.

Pisec vprašuje: Zakaj je Stalin podcenjeval nemško nevarnost? Odkod se je pri njem vzela takšna pasivnost spričo opozoril, ki so prihajala po diplomatski, vojaški in oveščevalni poti?

Odgovor ni tako enostaven kot ga včasih bereš v dnevnem tisku. Piščeva presoja je naslednja:

Stalin je bil prežet s starimi predstavami in zato se mu je izmaknila realna ocena novih sprememb. Mednarodni položaj se je namreč hitro menjal in postajal vedno bolj zapleten. «Dogodki so cefrali umetno shemo mednarodnih odnosov, ki jo je sestavil I. V. Stalin. In vendar je Stalin nadaljeval krčevito vztrajati pri njej. Po prejšnjem je bil mnenja, da Anglija venomer išče možnosti, kako bi izzvala sovjetsko-nemški spopad» — takšen je prvi sklep zgodovinarja Nekriča.

Druga postavka, ki je vplivala na Stalinove odločitve, je bila njegova bojazen pred vojno spričo dejstva, da Sovjetska zveza ni bila pripravljena odbiti nemški udarec. Zavedal se je določenih slabosti sovjetske dežele. Zato se je Stalin «trudil, da ne da Nemčiji nobenega razloga za napad na ZSSR». Pod vtisom nemške vojaške moči je bil Stalin «pripravljen na vse, da bi se izognil vojni poleti 1941. leta». Tak je nadaljnji sklep Nekriča.

Ob teh ugotovitvah pisec ne prizanaša Stalinu. Kot obsodba zveni njegov zaključek:

«Kakršnekoli sklepe naj bi bil delal Stalin, nič ga ne more opravičiti, ko je odklonil sprejeti najelementarnejše zavarovalne ukrepe za primer, če bi vendarle Nemčija napadla».

Piscu gre tu le pritrditi. Podal je morda doslej najprepričljivejšo razlago, kako celo izkušeni politik, dolga leta stoječ na krmilu države, lahko izgubi realnost presoje dejanskega dogajanja in pade v usodne zmote. To je nauk, ki ga ni prezreti.

Zgoraj navedene ugotovitve A. Nekriča ne puščajo kamna na kamnu od trditve, ki je bila v rabi še pred nekaj leti, za časa vodstva Hruščova, da je Nemčija napadla Sovjetsko zvezo nenadno, nepričakovano.

Začetek prvega dneva vojne opisuje naš avtor takole:

«Ob 00 uri 30 minut 22. junija je končno ljudski komisar za obrambo izdal navodilo o bojni pripravljenosti oboroženih sil... Toda nekatera vojaška okrožja so zvedela za vsebino navodila štev. 1 šele po pričetku vojaških operacij. Navodilo samo je imelo čuden in protisloven značaj. Kakor v dveh kapljah vode so se v njiju odražali dvomi in omahovanja Stalina, njegovi neupravičeni računi, da se bo zdajci posrečilo izogniti se vojni». To bi bil čudež, nadaljuje pisec, in tega čudeža ni nihče dočakal.

Novost v knjigi je navedba izjav nekaterih sovjetskih višjih poveljnikov, ki so jih dali avtorju in ki doslej niso bile zabeležene v zgodovinopisju. Te izjave se sicer ulegajo v sedanje ocene takratnega stanja, nujno pa jih je jemati kritično, kot zapozneli post factum. Zamuda ima pa tudi svoje opravičilo v razmerah «kulta osebnosti».

V knjigi je nekajkrat omenjena Jugoslavija in napad Nemčije nanjo. Pisec tolmači tvari takole: «Dogodki, ki so povezani z Jugoslavijo, so pokazali, da se odnosi med Nemčijo in ZSSR bližajo razpletu». «Menda ni bilo potrebno bolj jasnega dokaza za namene hitlerjevske Nemčije, da ne želi upoštevati koristi Sovjetske zveze, kakor je bil napad na Jugoslavijo na dan, ko je bila podpisana sovjetsko-jugoslovanska pogodba».

Vzroke za zanimanje pisca za prvi dan vojne med ZSSR in Nemčijo razkriva njegov uvod, kjer med drugim beremo misli, ki vsebujejo določeno mero očitkov sovjetskemu zgodovinopisju, imajo pa splošno veljavo: «...Laže in preprosteje je pripovedovati o zmagah. Bolj prijetno je seveda opisati pok in sijaj slavnostnih raket na čast zmag v bitkah, kakor grenko bridkost porazov. Povedati, kakšen je bil zadnji dan vojne, je hvaležnejša naloga, kot pa razkriti njen prvi dan. Vojna, ki je bila veličastna tragedija, ni imela samo bleščečega konca, ampak je imela tudi težak začetek. Zgodovinar, ki raziskuje vojno, se mora zavedati ne samo njenega kraja, marveč tudi tega, kako se je pričela».

Knjiga A. M. Nekriča zasluži, da se z njo seznanijo zgodovinarji in širši krogi bralcev in bralk, zlasti ob zanimanju zgodovinopisja za leto 1941, odločilno na primer za usodo narodov Jugoslavije, o čemer priča med drugim znanstven posvet decembra 1966 v Beogradu, posvečen letu 1941 v Jugoslaviji.

FRANCE KLOPČIČ

KONEC

PREJELI SMO

Robert Loh, COMMERCIANTI DI CINA. Edizioni Mundus. Rim. 1966.

Prešernova proslava na slov. učiteljišču in enotni srednji šoli

Dijaki in dijakinje slovenskega učiteljišča in ESS skupno s profesorji po včerajšnji Prešernovi proslavi

V telovadnici slovenske šole pri Sv. Ivanu na Trgu Caravaggio je bila včeraj dopoldne Prešernova proslava, ki so jo pripravili dijaki in dijakinje slovenskega učiteljišča in enotne srednje šole. Ves bogat program so pripravili in izvedli dijaki omenjenih šol. Proslavi so prisostvovali tudi vsi profesorji omenjenih šol z ravnateljico dr. Abramovo in podravnateljem prof. Ježem. Na proslavo so prireditelji povabili tudi peti razred osnovne šole, ki ima svoje prostore v isti zgradbi, da bi se tako že sedaj začela povezava teh dveh šol, saj bodo učenci sedanjega petega razreda prihodnje leto dijaki enotne srednje šole.

S to proslavo so hoteli dijaki na eni strani počastiti spomin našega velikega pesnika, hkrati pa pokazati, kako cenijo njegove umotvore. Zato so podali cel niz Prešernovih poezij.

Na sporedu je bilo več točk. Nastopili so trije pevski zbori: mladinski pevski zbor slovenskega učiteljstva in dva mešana zbora ESS so pod mojstrsko roko prof. Župančičeve zelo lepo zapeli več pesmi, med katerimi je bila tudi Zdravljica.

Sledile so recitacije ob glasbeni spremljavi. Dijakinje tretjega razreda učiteljišča so v zboru zelo lepo podale Prešernove Gazele, Lepo Vido pa so lepo recitirali dijaki četrtega razreda. Nadja Jazbar in Sergij Gregorič iz 2. razreda učiteljišča sta lepo podala Železno cesto.

Dijakinje 2. razreda iste šole Gabrijela Žerjal, Marija Vidmar in Rosana Vatta so recitirale prva Slovo od mladosti, druga Judovsko dekle, tretja pa poezijo Zapuščena.

Trije dijaki enotne srednje šole, in sicer Ana Parovel, Roman Ljubič in Suzana Pertot so nastopili s sledečimi recitacijami: prva je podala pesem Ukazi, druga Magistrale Sonetnega venca, zadnja pa poezijo Luna in kanarček.

Doslej smo posamezne nastope navedli po šolah, ne pa po vrstnem redu, kot so dijaki prihajali na oder. Sedaj pa bomo dodali, da je o Prešernu in njegovem pomenu spregovoril dijak zadnjega letnika učiteljišča Sergej Verč, ki je med drugim rekel:

«Prešerna moramo danes, kot tudi jutri, ljubiti in ceniti. Ni pa dovolj, da ga častimo s skromno proslavo. Moramo ga čutiti v sebi, ob vsakem koraku mora biti naš . . . Prešeren mora biti naša narodna zavest, navdihovalec pošteno mislečih. Njegove pesmi morajo tudi izobražencu pomeniti nekakšno vodilo. Ljubiti Prešerna se ne pravi ljubiti le njega kot človeka in pesnika ter njegovo umetnost. Pač pa pomeni tudi ljubiti samega sebe kot člana naše narodne skupnosti, ljubiti in spoštovati naš jezik in kulturo ter vse vrednote, ki izvirajo iz nje. Hkrati pa to pomeni tudi — v smislu Prešernove Zdravljice — iskati skupno pot med narodi.»

Na proslavo je bil povabljen tudi pedagoški svetovalec prof. Mihelič, ki pa je zaradi zadržkov prišel na prireditev nekoliko pozno. Zato so dijaki nekaj točk svojega programa ponovili.

Na koncu proslave so profesorji in drugi gosti bili deležni majhnega prigrizka, ki so jim ga pripravile dijakinje enotne srednje šole.

MM

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne zaupajte obljubam, ki so vam bile dane v nekem pismu. Zadoščeno bo vašemu samoljubju.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ne upoštevajte nasvetov, ki vam jih dajejo nekvalificirane osebe. Ne udeležujte se diskusij, ki so povečini jalove.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) S kakršnimkoli delom se boste danes ukvarjali, se vam uspeh ne bo izmaknil. Prišlo bo do nekega zelo delikatnega srečanja.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Dokazali boste svojo borbenost in neupoglji-vost. Izkušnje iz preteklosti vam v čustvenem pogledu trenutno ne bodo pomagale.

LEV (od 23.7. do 23.8.) Zelo ugodne okoliščine za vsakršno kulturno dejavnost. Pozabili boste na svojo srčno bolečino.

DEVICA (od 24.8. do 23.9.) Nekdo vas bo podprl z zelo pametnim in koristnim nasvetom. Skušajte se nekoliko razvedriti v veseli družbi prijateljev.

TEHTNICA (od 24.9. do 23.10.) Zjutraj se vam bodo vse stvari zdele dokaj zapletene, popoldne pa vam bo vse jasno. Ne dovolite, da bi vam draga oseba omejevala osebno svobodo.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Ne ukvarjajte se danes z delom, ki zahteva veliko potrpljenja. Z ljubeznivejšim nastopom si boste hitreje pridobili simpatije, ki si jih želite.

STRELEC (od 23.11. do 21.12.) Ostanite zvesti zamisli, ki ste jo bili iznesli svojim sodelavcem. Večer bo bolj otožen, priporočljiva je primerna družba.

KOZOROG (od 22.12. do 20.1.) Uspešen dan za umetnike, obrtnike in nasploh za vse ustvarjalce. Nekoliko boste zaskrbljeni zaradi nekega družinskega vprašanja.

VODNAR (od 21.1. od 19.2.) Če se ukvarjate s trgovino, vam bo danes prišel na misel izredno posrečen načrt. Ne ubadajte se z vprašanji, ki jih v resnici ni.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ne bo vam primanjkovalo ne dinamičnosti ne vztrajnosti pri delu, samo previdni bodite bolj kot običajno. Nimate nobenega razloga, da bi bili ljubosumni.

RADIO TELEVIZIJA

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 — Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 11.40 Radio za šole - 12.00 Glasovi in slogi - 12.10 Pomenek s poslušalkami - 12.25 Za vsakogar nekaj - 13.30 Glasba iz filmov - 17.00 Ansambel Pacchiori - 17.25 Radio za šole - 17.45 Nekaj jazza - 18.00 Ne vse, toda o vsem - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 Tenorist Dušan Pertot - 19.00 «The Lettermen» - 19.10 Higiena in zdravje - 19.25 Pesmi na besedila Prešerna - 19.50 Elektronske orgle - 20.00 Šport - 20.35 Simfonični koncert. V odmoru: Misli in nazori - 21.55 Lahka glasba - 22.45 Sentimentalne pesmi.

Trst

12.05 Poje Hilde Mauri - 12.25 Tretja stran - 13.05 Ansambel Pacchiori - 13.25 D'Annunzio-Zandonai: «Francesca da Rimini», 3 dejanje - 14.00 Med zgodovino in legendo - 14.10 Godalni kvartet - 14.30 Poezija in glasba.

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 19.15 — Poročila - 7.15 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 10.15 Poje Peggy Lee - 11.00 Straussovi valčki - 11.15 Plošče - 11.30 Današnji pevci - 11.45 Glasbeni zmenek - 12.00 in 13.00 Glasba po željah - 13.40 Moški zbor iz Šempetra - 14.00 Glasbeni vrtiljak - 15.00 Odlomki iz baletov - 15.45 Od Soče do Drave - 16.20 Mali radijski oder - 16.45 Operna glasba - 17.40 Plesna glasba - 18.00 Prenos RL - 19.00 Melodije - 19.30 Prenos RL - 22.15 Orkester Goodman - 22.35 Dvořakov kvartet.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 — Poročila - 8.30 Jutranje pesmi - 9.07 Chopin, Dvořak, Johnson itd. - 10.05 Ital. pesmi - 10.30 Šola - 11.30 Rossini, Puccini . . . - 13.33 Nepozabne pesmi - 14.40 Pesmi s festivala v Sanremu - 16.00 Spored za mladino - 17.15 Poje Sergio Centi - 17.45 Slovstvo in umetnost - 18.15 Glasba za mladino - 19.30 Luna park - 20.20 Čilea: «Adriana Lecouvrer» - 22.30 Glasbeni spored.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 — Poročila - 8.45 Orkester - 9.40 Glasbeni album - 10.00 Jazz - 10.15 Pet celin - 11.42 Pesmi desetletja - 13.00 Vaš prijatelj Rascel - 14.00 Juke box - 14.45 Plošče - 15.00 Izbrani motivi - 15.15 Sopranistka M. Ripalta - 15.35 Komorna glasba - 16.00 Mednarodna lahka glasba - 16.38 Najnovejše plošče - 17.05 Pesmi s festivala v Sanremu - 17.35 Veliki orkestri - 18.35 V. Puddu: Srce - 20.00 Glasbeno-govorni spored - 21.10 Deset let astronavtike - 21.40 Ritmično-simfonična glasba.

III. program

18.30 Lahka glasba - 18.45 Pregled kulturnega življenja - 19.15 Beethoven, Bach in Honegger - 20.20 Mozartove klavirske variacije - 22.30 Radijska črtica - 23.00 Revija revij.

Slovenija

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 — Poročila - 8.05 Glasbena matineja - 8.55 Pravljice in zgodbe - 9.10 Lepe melodije - 9.45 Glasbena pravljica - 10.15 Pianistka Dubravka Tomšič - 10.45 Človek in zdravje - 11.00 Turistični napotki - 11.15 «Predla je, predla Katrica volno» - 12.00 Na današnji dan - 12.10 - Zabavni orkester - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Iz Verdijeve «Traviate» - 13.30 priporočajo vam . . . - 14.05 Zabavni orkestri - 14.35 Naši poslušalci čestitajo - 15.20 Zabavni intermezzo - 15.30 Samospevi na Prešernove pesmi - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Mladina sebi in vam - 18.00 Aktualnosti doma - 18.15 Iz naših studiov . . . - 18.45 Naš razgovor - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 Škerjanc: Sonetni venec, kantata - 21.30 Mozart: Disonančni kvartet - 22.10 Za ljubitelje jazza - 22.50 F. Prešeren: Soneti - 23.05 Zaplešimo.

Ital. televizija

Od 8.30 do 12.00 Šola - 14.00 Smučarski skoki - 17.00 Giocagiò - 17.30 Dnevnik - 17.45 Spored za mladino - 18.45 Vrnitev v kameno dobo - 19.15 Kazenski postopek - 19.45 Športni dnevnik in ital. kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Almanah - 22.00 Športna sreda - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

18.30 Jezik za vse - 19.00 Nikoli ni prepozno - 21.00 Dnevnik - 21.15 Balsacove «Izgubljene iluzije», 6 nadaljevanje - 22.05 Znanost in tehnika.

Jug. televizija

11.00 in 16.10 Osnove splošne izobrazbe - 14.15 Badgastein: Tekmovanja za alpski pokal, slalom za ženske - 17.25 Poročila - 17.30 Reka ognja in ledu, film - 17.55 Obzornik - 18.15 Tisočkrat zakaj - 19.00 Nemirna kri na Ptujskem polju - 19.30 Prešernova človeška podoba - 20.00 Dnevnik - 20.30 Dr.

Goriško-beneški dnevnik

IZ POROČILA PREDSEDNIKA BRESSANA

Odločna prizadevanja trgovinske zbornice za podaljšanje zakona o prosti coni

Dosežene olajšave bodo osnova za gospodarski napredek - Zahvala vsem tistim, ki so pripomogli k podaljšanju zakona za nadaljnjih 7 let

Pod predsedstvom cav. Bressana se je pretekli ponedeljek sestal na sejo upravni odbor trgovinske zbornice v Gorici. Ob tej priliki je predsednik prečital pismo ministra za industrijo in trgovino Andrecttija, ki je odgovoril na brzojavko odbora, ki jo je ta poslal ob svojem ustoličenju ter v zahvalo za pomoč pri podeljevanju olajšav proste cone.

Predsednik je nato poročal o živahni dejavnosti pred odobritvijo podaljšanja zakona o prosti coni za Gorico. Omenil je, da je zakon od 5. decembra lani, ki nosi št. 1036, potrdil najprej senat dne 19. januarja letos ter nato 1. t.m. še poslanska zbornica, nakar je postal operativni zakon.

Novi zakon izboljšuje prejšnjega od 1.12.1948 odnosno od 11.12.1957 ter velja za dobo 7 let, se pravi do 31. decembra 1973. V njem so povečani nekateri kontingenti blaga tako za industrijo kot za neposredno potrošnjo in omogočajo, da lahko z večjim zaupanjem kot prej gledamo ter upoštevamo potrebe prebivalstva naše pokrajine.

Pri tem je bilo treba, pravi poročilo, premagati številne ovire. Na gospodarski ravni dosežene olajšave nadomeščajo poslabšanje na nekaterih področjih, kar je bilo posledica večje užitninske liberalizacije. V političnem oziru so dosežene olajšave dokaz, da tako politične, kakor tudi upravne oblasti znajo oceniti težave našega področja in jih tudi razumejo. Z moralnega vidika gledano, nam sredstva, ki so nam jih zaupali, da bi nadaljevali z našim prizadevanjem za gospodarsko obnovo in človeško ter socialno vrednotenje, dajejo spoznanje, da nismo sami in zapuščeni v naših težavah ter da nam pri tem stoji ob strani vsa država.

Predsednik je nato poudaril, da se je trgovinska zbornica z vso vnemo posvetila delu za končni uspeh pri dosegi tega važnega ukrepa. Že od leta 1965 je začela s proučevanjem in zbiranjem obsežnega materiala, zlasti tehničnega, ki je bil potreben za prvi zakonski osnutek zadevnega zakona. Po intenzivni pripravi prvih podatkov in proučevanj, ki so se vršila januarja in februarja 1966, tudi s sodelovanjem posebno za to imenovanega odbora, v katerem so bila široka zastopstva, je trgovinska zbornica meseca aprila formalno zaključila s pripravo besedila za zakonski osnutek za podaljšanje proste cone, ki so ga potem izročili pristojnim oblastem.

Od junija do oktobra je zbornica stalno sledila osnutku na njegovi poti po raznih ministrstvih ter s svojim tehničnim prispevkom pripomogla pri odstranjevanju ovir. Končno je zbornica decembra napravila še primerno poročilo o glavnih industrijskih pridobitvah v obdobju 1958-66 ter s tem izpodbila nekatera nasprotovanja, ki so med tem prispela na ministrstva in posameznih parlamentarcem. Prav tako si je prizadevala za podaljšanje zakona od prvotno določenih treh na sedem let.

Predsednik se je nato zahvalil za njihova prizadevanja in pomoč pri tem delu, zlasti goriški občini in goriškim parlamentarcem. Posebej je omenil še prizadevanja zupana Martine, poslanca Zuccallija senatorja Vallaurija, poslanca Franca ter goriškega prefekta. Zahvalil se je tudi ministrom Andreottiju, Pretiju in Colombu, ki so stali zbornici pri njenem delu ob strani ter podtajnikom Gioi na finančnem ministrstvu, Valsecchiju za pomoč v senatu in zbornici, Ceccheriniju za pomoč s svojimi izkušnjami. Zahvalil se je tudi prejšnjemu predsedniku zbornice inž. Rigonatu. Zaključil je s poudarkom, da smo lahko uspeli v naši nameri z odločnim in složnim nastopom vseh.

Odbor je vzel z zadovoljstvom na znanje predsednikovo poročilo ter ugotovil, da dosežen rezultat omogoča izboljšanje gospodarskega ustroja naše pokrajine.

Odbor je nato imenoval predstavnike v razne komisije ter sprejel sklep, da bodo uredili vrt okrog trgovinske zbornice zlasti vzdolž Ulice Roma.

SEJA OBČINSKEGA ODBORA V GORICI

Prizadevanja za izboljšanje delovanja občinskih služb

Tokrat je bila na vrsti mestna snaga
4,5 milijona lir za tri operne večere

V odsotnosti župana Martine je zadnjo sejo občinskega odbora vodil podžupan Candussi. Na začetku so obravnavali preureditev raznih služb, zlasti pobiranja smeti. O poročilu rag. Candussija se je razvila živahna diskusija, v katero so posegli odborniki odv. Sfiligoj, geometer Lupieri, rag. De Simone, rag. Agati in Fantini. V nadaljevanju so obravnavali številna upravna vprašanja in zadeve osebja.

Odbornik Lupieri je poročal o popravilu otroškega vrtca v Ul. Randaccio ter o stroških božične javne razsvetljave na Gradu. V dnevni red prihodnje seje občinskega sveta so vključili nakup zemljišča na vogalu ulic Ristori in Cipriani, ki ga je svoj čas že imela občina, ter izpopolnitev javne razsvetljave v Ul. Campi in Vicolo del Tronco. Na predlog odbornika za kulturo Agatija so sklenili predložiti v odobritev občinskemu svetu podelitev enega milijona lir Pro Loco za njeno delovanje v letu 1966. Končno je odbornik sporočil vest pristojnega ministrstva, da podeli 4.5 milijona lir za operno sezono v letu 1967. Po vsej verjetnosti bodo uprizorili tri operna dela Andrea Giordana, čigar 100-letnico rojstva slavimo letos.

Včeraj zjutraj nekaj pred 10. uro so v goriški civilni bolnišnici nudili prvo pomoč 36-letni Mariji Cosani iz Podgore, Ul. Slataper 13, ki se je že prejšnji dan okrog 15. ure, ko je bila na delu v tekstilni tovarni v Podgori, ranila na zapestju desne roke, ko je imela opravka pri nekem tekstilnem stroju. Okrevala bo v 8 dneh.

VČERAJ V PROSVETNI DVORANI V GORICI

Dosti veselja in rajanja na otroški maškaradi

Za zabavo so poskrbeli člani zabavnega orkestra in Slovenskega gledališča - Lepe noše

Včeraj popoldne je bilo v Prosvetni dvorani otroško pustovanje, ki ga je priredila Slovenska prosvetna zveza. Kakor prejšnja leta, se je tudi letos zbralo v dvorani izredno veliko število otrok iz mesta in delno tudi iz okolice. Mamice in očetje, ki so jih spremljali, so bili presrečni, ko so gledali svoje otroke, oblečene v najrazličnejše legendarne junake in v lepe noše, ki najbrž ne bodo nikoli šle iz mode. Reči moramo, da je bilo letos veliko več otrok kot lani in da so bili na splošno zelo okusno oblečeni. To ni le dokaz starševske ljubezni, ampak tudi dokaz želje, da bi se slovenski otroci, ki se med seboj poznajo iz vrtcev in šol, tudi skupno pozabavali.

Za razvedrilo je poskrbel mladinski orkester iz Sovodenj, pa tudi člani Slovenskega gledališča iz Trsta so z nekaterimi prikazi iz igre «Obuti maček» pozabavali prisotne in jih opozorili na mladinsko igro, ki si jo bodo lahko ogledali v Trstu in morda tudi v Gorici. Sledila je tombola, med katero so srečni dobitniki prejeli slovenske knjige.

Kino

Gorica

VERDI. 16—22: «I professionisti», B. Lancaster in Claudia Cardinale. Ameriški kinemaskope v barvah.

CORSO. «Dalla terrazza», Paul Newman in J. Woodward; ameriški kinemaskopski film v barvah; prepovedan mladini pod 16. letom.

MODERNISSIMO. 17.15—22.30: «Agente speciale Eva: Missione sex», Peter Van Eyck in Elke Sommer; nemški črnobeli film, mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.15: «Veneri in collegio», F. Franchi in C. Ingrassia. Italijanski film.

VITTORIA. 17.15—21.30: «Da Istanbul ordine di uccidere», C. Logan in G. Pearsall; barvni italijanski film.

Tržič

AZZURRO. 15.30—22: «Il buono, il brutto, il cattivo», C. Eastwood, E. Wallach; mladini pod 14. letom prepovedan.

EXCELSIOR. 15—22: «Batman e Roby», junaka stripov, v barvah.

PRINCIPE. 17.30—22: «Ringo e Gringo contro tutti», R. Vianello in Landu Buzzanca, v kinemaskopu in v barvah.

Ronke

EXCELSIOR. 19—22: «Joghi, Cindy e Bubu», barvna risanka.

RIO. Zaprt.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna SORANZO, Verdijev korzo 57, telefon 28-79.

DEŽURNA LEKARNA V RONKAH

Danes ves dan in ponoči je v Ronkah odprta lekarna dr. Matitti, Vermeljan, Ul. Garibaldi 3 - telefon 75-046.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je odprta v Tržiču lekarna «Rismondo» dr. Rismondo, Ul. Toti 50 - telefon 72-701.

VČERAJ V UL. VITTORIO VENETO

Tri osebe poškodovane pri trčenju mopeda in kolesa

Med temi je tudi mlada žena v 8. mesecu nosečnosti

Tri osebe so se hudo poškodovale v prometni nesreči, ki se je včeraj popoldne pripetila na vogalu ulic Vittorio Veneto in della Bona. Nesreča se je pripetila zaradi izsiljevanja prednosti na križišču. Vse tri so odpeljali v goriško civilno bolnišnico.

Mopedist 22-letni Silvan Vogrič, tiskar, rojen v Grmeku ter bivajoč v Ul. Torriani 20 je peljal svojo ženo po Ul. V Veneto proti bolnišnicam. Ko se je pripeljal do križišča z Ul. della Bona, kjer je novi sedež INAM, se je iz stranske ceste — iz Ul. della Bona pripeljal kolesar 52-letni Franc Marinič, rojen v Kojskem ter bivajoč v Ul. Lunga 31. Zaradi trčenja so vsi trije padli na tla ter se tako hudo pobili, da so jih z zasebnimi vozili odpeljali v bolnišnico.

Silvana Vogriča so pridržali na zdravljenju za 10 dni ,ker se je udaril v kolk in levo stegno ter brado, njegovo ženo 17-letno Rosano Calisti, ki je v osmem mesecu nosečnosti, prav tako zaradi udarca v kolk pridržali na opazovanju, Mariniču pa je zdravnik predpisal 6 dni bolnice zaradi rane na levi roki, vendar je odšel domov. Za nesrečo se zanima prometna policija.

PUST V TRŽIČU

Prvo mesto alegoričnemu vozu iz Romansa

Lepo vreme je privabilo ogromno množico v Tržič na tradicionalno pustovanje, ki sestoji iz dveh delov, ljudske «Cantade» in sprevoda alegoričnih vozov. Največ občudovalcev je bilo na popoldanski prireditvi, med katero so iznajdljivi hudomušneži pokazali svoje «umotvore». Ocenjevala jih je posebna komisija, ki je prisodila prvo mesto vozu Pro Loco iz Romansa (Facciamo l'amore e non la guerra — 176 točk), drugo mesto pripada vozu iz Turjaka (Carne, benzina e fumo — 170 točk), tretje Krminu (Questo strano, strano, strano mondo — 152 točk).

V preteklem januarju so mestni stražniki v Gorici naložili 506 glob za razne prekrške. Od tega je bilo največ in sicer 490 glob za prekrške proti cestnemu pravilniku, drugi prekrški so se pa nanašali na predpise o psih, gradbeništvu itd.

IZ TRŽIČA

Avto se je zaletel v starše in ubil triletnega otroka

Pri trčenju je otrok padel očetu iz naročja in udaril z glavo ob asfalt

Fotograf Aldo Vittori iz Ronk je sinoči ob 19.30 na državni cesti pri San Polu v Tržiču trčil v temi z avtomobilom v moža in ženo, ki sta imela s seboj tudi triletnega dečka. Pri trčenju sta mož in žena zletela na prednji del avtomobila; otrok pa je padel očetu iz naročja in udaril močno z glavo ob asfalt. Ko je pripeljal mimo neki zasebni avtomobil, je takoj odpeljal najprej otroka v bolnišnico v Tržič, kamor pa ga je na žalost pripeljal že mrtvega.

Zdravniku v bolnišnici ni preostalo drugega, kot da je ugotovil smrt otroka zaradi zloma vratnega vretenca in prebitja lobanje. Mali Paolo Del Neri je stanoval s starši v S. Polo 92 v Tržiču. Tudi očeta in mater so pripeljali v bolnišnico, kjer so ju zadržali. Mati, Giuseppina Marchesan por. Del Neri, stara 30 let, je ranjena po rokah in so ji ugotovili tudi lahek pretres možganov. Ozdravela bo v 10 dneh. Oče, Pietro Del Neri, star 29 let, pa je bil ranjen po obrazu, v levo roko in levo koleno in so mu prav tako ugotovili lahek možganski pretres. Ozdravel bo v 15 dneh.

Cestna policija iz Gorice in Tržiča je opravila predpisane zakonske ugotovitve na kraju nesreče. Ugotovljeno je bilo, da je Vittori vozil svoj avtomobil z zmerno brzino iz Tržiča proti Ronkam. V ozkem grlu ceste pri San Polo, kjer je bila popolna tema, se je nenadoma zaletel od zadaj v družino, ki je šla po desni strani ceste.

Požar v Ul. Ascoli

Prejšnji večer ob 21.30 so poklicali goriške gasilce v Ul. Ascoli št. 14, kjer so se v stanovanju Maria Famea v drugem nadstropju vnele saje v dimniku. Zaradi razpok v zidu se je ogenj razširil tudi izven dimnika ter zajel dva tramova, del stropa in poda. Gasilci so se morali truditi dve uri, da so pogasili ogenj in odstranili nevarnost, da bi se razširil. Uničenega je bilo nekaj starega pohištva, del poda in kakih 16 kv. metrov stropa. Škodo cenijo na okrog 70 tisoč lir, ki pa je krita z zavarovalnino. Hiša je last Antonije Bevčar. Gasilce je vodil načelnik Fiorentino.

GORENJSKO OHCET

in druge slovenske filme predvaja

v sredo, 15. febr. ob 20.30 klub **Simon Gregorčič** v Gorici

v četrtek, 16. febr. ob 20.30 prosvetno društvo **Jezero v Doberdobu**

v petek, 17. febr. ob 20.30 v prosvetnem društvu v **Sovodnjah**

v soboto, 18. febr. ob 20.30 prosvetno društvo **Briški grič v Steverjanu**

Poznejše datume za predvajanje filmov v preostalih društvih bomo pravočasno javili.

Slovenska prosvetna zveza

šport šport šport

DANES IN JUTRI

Vpis za nastop na I. zimskih športnih igrah

Danes, 8. in jutri, 9. bo od 18. do 19. ure v Tržaški knjigarni — Ul. sv. Frančiška — vpisovanje za nastop na I. zimskih športnih igrah zamejskih Slovencev, ki bodo v nedeljo v Črnem vrhu nad Idrijo. Na sporedu je slalom, smuk, smučarska štafeta ter tekmovanje v sankanju in v malem bobu.

BOKS

TUDI E. TERRE[LL]

JE MORAL POLOŽITI OROŽ[JE]

Clay nesporni svetovni prvak

HOUSTON, 7. — Mohamed Ali šel tudi do naslova, ki mu ga WBA ni hotela priznati. Temnopoti Američan je od sedaj dalje za vse nesporen svetovni prvak težke k[ategorije]. Dolgo se je vlekel spor, ker so nekateri priznavali Cassiu Clayu krono najboljšega, za WBA pa je bil Ernie Terrell edini prvak. Zadevo so rešili na ringu z dvobojem Clay - Terell, ki je bil pred 40.000 gledalci v Houstonu.

Terrell je vzdržal vseh 15 rund, vendar na koncu ga ni bilo mogoče spoznati: njegov obraz je bil izmaličen, medtem ko je bil Clay še vedno svež. Prav zaradi tega so vsi trije sodniki, glavni in stranska, prisodili zmago mlajšemu boksarju, ki je še enkrat dokazal, da trenutno nima, in verjetno še dolgo ne bo imel, tekmecev.

Ves čas dvoboja je bil Clay [...] cati mojster. Vedno gibčen in [...] no v gibanju je znal zadati nas[protni]ku vrsto silovitih udarcev, [...] krat so se ustavili ob rokav[icah] rokavicah Terrella, ki se je po[trp]ževal visoke obrambe, vendar [...] udarci kasneje le pustili posle[dice]. Utrujeni Terrell, kateremu je G[...] prebil obrvi in mu dobesedno [zatekel] oko, je moral znižati obramb[o], čimer je postal živa tarča [...] hladnokrvnemu in hitremu nas[protni]ku. Terrell je res ostal na n[ogah] vseh 15 rund, vendar če bi s[...] prekinil neenak dvoboj že v 1[...] 13. rundi, mu ne bi nihče [...] in prav gotovo ne bi napravil [...] vice ne boksu ne Terrellu.

Samo v začetnih rundah [...] bila tekmeca kolikor toliko [enak]ovredna. Od pete dalje pa se je [...] deva spreobrnila in medtem [...] Clay napadal brez prestanka, [...] Terrell branil kakor je mogel [...] znal in se večkrat rešil na v[...]. Priznati pa je treba, da se je [...] rell res junaško branil do [...] vendar ni pokazal ne sloga ne [...] pora. Preveč statičen, netoden [...] brez vsakršne fantazije je T[...] v kratkem izgubil na veljavi [...] ni bilo mogoče spoznati. Na s[...] so mu dalje roke od nasprot[nika] pomagale, da se je izognil n[...] rim udarcem, ki bi ga gotovo [...] vili na tla.

Na koncu izredna razlika [...] boksarjema: Terrell z izmaličen[im] obrazom, Clay pa svež in brez [...] kršne praske. Le v 11. rundi [...] nekoliko krvavel iz nosa, vse[...] brez posledic. Prav zaradi tega [...] včasih preveč zgovorni Clay v [...] govoru z novinarji izjavil, da [...] človeka na svetu, ki bi mu la[hko] prizadejal praske. Terrell, na [...] terega so morali čakati [...] zdravniške nege tričetrt ure, [...] je zaželel povratni dvoboj pod [...] gojem, da bi Clay bolj lojalno [...] stopil. Terrell je namreč [...] zmagovalca, da ga je napadal [...] nekorektnimi udarci in da mu [...] pritisnil palec v oči, zaradi [...] je videl ne enega, temveč tri [...] sprotnike pred seboj.

KOŠARKA

DANES V TIVOLIJU

POVRATNA TEKMA S SIMMENTHALOM

Bo Olimpija nadoknadila štiri točke razlike?

Bo uspelo Olimpiji nadoknadi:ti 4 točke, s katerimi je klonila v Milanu proti evropskemu prvaku? Razlika sicer ni obilna, toda Simmenthal je Simmenthal in Rubinijevo moštvo je včasih močnejše na tujih tleh kot na lastnem igrišču.

Vsekakor ni nobena novost, da je milansko moštvo izgubilo nekdanjo formo in realizatorsko sposobnost. Vzroki?

Predvsem občutena je Pierijeva odsotnost. Tržačan je razumno povezoval igro celotne ekipe, toda hrbtna poškodba mu v zadnjih časih ni dovoljevala prevelikih naporov, tako da je celo dvomljiv nastop bivšega reprezentanta tudi danes. Rezervni režiser Jellini pa seveda nima Pierijeve izkušnje, čeprav bo gotovo prav kmalu več kot solidno nadomestil svojega «učitelja»

Poleg Pierijeve odsotnosti zaradi bolezni pa je večina igralcev Simmenthala v zelo slabi formi. Riminucci (31 let) ni več ponudnik protinapadov Simmenthala, zmanjkala sta mu hitrost in gibčnost, ki sta bili njegovi najboljši kvaliteti. Leta neusmiljeno terjajo svoje tudi od «gentlemana košarke», kot imenujejo Riminuccija v Milanu. Tudi Vianello je popolnoma izgubil nekdanjo realizatorsko sposobnost (povprečno nad 25 točk). Morda starost (30 let)? Slaba forma teh treh igralcev (Pierija, Riminuccija in Vianella) je gotovo slabo uplivala tudi na Masinija, ki se je šele v nedeljo opomogel proti Noalex (20 točk), medtem ko je bil v prejšnjih srečanjih manj kot povprečen.

Ostaneta Američana: Chubin in Robbins.

Trdi časi tudi za Chubina. Njegov prodor ni več novost v italijanskem prvenstvu in tudi Olimpija je na festivalu košarke v Ljubljani delno onemogočila bivšega igralca Rhode Islanda. Chubina zelo moti cona, kajti s to obrambo ima pred seboj vedno več kot enega igralca. Z obrambo man-to-man pa Chubin nima nobenih težav s svojim bliskovitim prodorom preigrati svojega direktnega nasprotnika. V metih z razdalje pa je trenutno Chubin pod 50 odst., kar seveda ni dosti za igralca z ameriško šolo.

Le Robbins, na katerega so pred začetkom prvenstva padale hude kritike z vseh strani, je ohranil zadovoljivo formo. Predvsem v obrambi. Red (zaradi rdečih las) nima v Italiji konkurentov (morda se le Allen lahko meri z njim).

Položaj Simmenthala torej ni prav laskav: Pieri bolan, 4 igralci v povprečni formi, brez solidnih menjav na razpolago (edini Ongaro). Edina moralna podpora za milansko moštvo: nedeljski poraz Ignisa v Cantuju. Ni dosti, vendar bi lahko zadostovalo, da bi dalo igralcem tisto moralno podporo, ki jo nujno potrebujejo po neuspelih spodrsljajih.

Olimpija ima torej realne možnosti, da lahko nadoknadi razliko 4 točk, ki praktično ne pomenijo ničesar. Kdor bo zmagal, bo zaključil srečanje z večjo razliko. Vsekakor pa bi lahko bila usodna tista atmosfera optimizma, ki je zajela ljubljanske košarkarje po milanskem srečanju. Simmenthal se ne sme podcenjevati, treba bo zalgrati zagrizeno kot v Milanu, razumno. Za ostalo bo moral poskrbeti Daneu.

—edson—

SMUČANJE

V BADGASTEIN[U]

V slalomu Avstrijci ekipno in posamezno

Carlo Senoner tretji, Peter Lakota deset[i]

BADGASTEIN, 7. — Uspeh Avstrijcev v današnjem slalomu [za] pokal alpskih dežel. Poleg prvega mesta med posamezniki so [Av]strijci osvojili tudi prvo mesto v ekipni lestvici. Povedati pa je tre[ba], da so Francozi, ki so bili drugi z J. P. Augertom in drugi [v] ekipni lestvici, nastopili brez Killyja in Perillata. Svetovni prvak v slalomu Carlo Senoner je bil v prvi manche najboljši, v drugi pa je vozil preveč previdno, zaradi česar se je moral zadovoljiti s tretjim mestom. Jugoslovan Peter Lakota je tokrat zasedel 10. mesto pred Rudijem Sailerjem, vendar Jugoslavije ni na ekipni lestvici, ker je nastopila s premajhnim številom tekmovalcev. Od 53 nastopajočih so jih diskvalificirali kar 30.

Izid današnjega slaloma je naslednji:

1. HERBERT HUBER (Av.) 90"33 (44"39 + 45"94)
2. Jean Pierre Augert (Fr.) 90"47 (44"33 + 46"14)
3. Carlo Senoner (It.) 91"25 (44"17 + 47"08)
4. Gerhard Nennig (Av.) 91"38 (45"96 + 45"42)
5. Georges Mauduit (Fr.) 91"65 (46"15 + 45"50)
6. Hugo Nindl (Av.) 91"74 (45"45 + 45"29)
7. Alfred Matt (Av.) 91"81 (45"07 + 46"74)
8. Max Rieger (Nem.) 93"41 (46"02 + 47"39)
9. Ivo Mahlknecht (It.) 94"71 (46"45 + 48"26)
10. Peter Lakota (Jug.) 95"57

EKIPNA LESTVICA

1. Avstrija 76,94 točke
2. Francija 236,57
3. Italija 346,21
4. Nemčija 349,36
5. Švica 787,60

PAVEL STRANJ — 14.

Od Amana do Haife

Blender je nadaljeval: «Kar moti nas, Izraelce, in kar bi moralo vznemirjati vse narode, ki so okusili nemške vojne pohode, pa je nemška pomoč Egiptu. Tu ne mislim na številne nacistične zločince, ki so našli zatočišče v Egiptu, čeprav jih je toliko, da bi jih lahko našteval nekaj ur. Uradni viri so jih pred nekaj leti našteli 6250. Omenil ti bom samo nekatere.»

«Egiptovsko varnostno policijo je organiziral bivši gestapovski poveljnik v Varšavi, Naserjevo tajno obveščevalno službo pa nekdanji gestapovski poveljnik v Düsseldorfu. Načrt za ekonomski razvoj dežele je pripravil Wilhelm Voss, ki je bil med vojno SS-ovski oficir in protijudovsko gonjo kairske vlade vodi nekdanji Goebelsov sodelavec von Leers. Poleg nekdanjih nacistov, ki imajo važne državne funkcije, pa živi v Egiptu nemoteno zasebno življenje še mnogo zločincev Hitlerjevega režima in med temi bom omenil samo Hansa Eisela, ki je vodil sterilizacijske poskuse v Buchenwaldu; danes je zdravnik v Kairu.»

«Toda, kot sem dejal, ti ljudje niso najnevarnejši. Mnogo večjo grožnjo za mir predstavlja nekaj stotin tehnikov in znanstvenikov, katere je neuradno poslala v Egipt Nemška zvezna republika. Vsi ti ljudje so specializirani v gradnji raket in vodljivih izstrelkov sploh. Tudi tu ti lahko naštejem nekaj imen, kajti tej zadevi sledim z veliko pozornostjo. Poleg züriške družbe Meco, ki dobavlja Egiptu orožje iz Evrope, je važna družba Intra, ki ima svoj sedež v Münchnu. Njeni trije ustanovitelji so znanstveniki v gradnji raket in so sodelovali že pri gradnji V1 in V2. Vsi trije živijo že nekaj let v Egiptu in drugi nemški znanstveniki poučujejo isti predmet na kairski univerzi.»

«Poslušaj dobro, kar povem sedaj: v pogodbi, katero so podpisali z egiptovsko vlado, je klavzula, ki določa, da so izidi poskusov vsak trenutek na razpolago nemškim oblastem in ne samo izidi ampak tudi oporišča za izstrelitev raket!»

«Naši časopisi pravijo, da so te rakete obrnjene proti Izraelu,» sem dejal, a Blender me je takoj zavrnil.

«Tega ne verjamem. Izrael je le pretveza za ponovno nemško oboroževanje. Čemu vendar gradijo v Egiptu tristopenjske rakete, če lahko dosežejo izraelsko ozemlje z ročno bombo? Da ne bi vznemirjali evropskih narodov se Nemci oborožujejo izven Evrope, nevarnost pa ni zaradi tega nič manjša.»

Razživel se je in pri zamahu z roko sem opazil na njej tetovirano številko. Razumel sem, zakaj gleda mož z nezaupanjem na Nemce in njegova trditev se mi je zazdela pretirana; zato sem ga, za protiutež, vprašal nekaj o izraelski oborožitvi.

Tudi o tem je bil Blender dobro poučen, a argument je odpravil na kratko.

«V vsakem trenutku ima Izrael pod orožjem 50.000 vojakov, v primeru nevarnosti pa jih je lahko mobiliziranih v 48 urah petkrat toliko. Kot veš, je Izrael edina država na svetu, kjer je vojaška služba obvezna za ženske tudi v mirnem času. Služijo samo neporočene ženske, in sicer dve leti, medtem ko moški služijo dve leti in pol. Vsi začnejo z osemnajstim letom.»

«Država potroši približno 500 milijonov dolarjev na leto za oboroževanje (300 milijard lir, skoro polovico toliko kot Italija). Če Združene države Amerike prodajo Jordaniji nove tanke in nova letala, češ da mora vzpostaviti ravnotežje, ker smo mi bolje oboroženi; če Sovjetska zveza preskrbi Egiptu novejše bombnike, helikopterje in topove, se mora tudi Izrael močneje oborožiti. Arabci se ne bi obotavljali z napadom, brž ko bi slutili, da so bolje oboroženi od nas in vsi miroljubni nameni so le sanje.»

Nekaj dni se nisva več vrnila na vojni argument, a naključje je naneslo, da je ravno takrat minilo deset let od sueške krize in pogovor je nanesel na ta dogodek. Na srečo sem bil o tej mednarodni krizi mnogo bolje poučen, kakor o nemški politiki na vzhodu ali o izraelski vojski, kajti Blender je tokrat govoril z nekom drugim, ki je tudi precej natančno poznal dogodke, zato sva se spuščala v precejšnje podrobnosti.

O sueški krizi sem poznal zapadno verzijo; vedel sem sledeče: Pred desetimi leti je Egipt zahteval od Združenih držav Amerike nove pošiljke orožja, toda washingtonska vlada mu jih je odrekla, ker je bil položaj na Srednjem vzhodu že itak prenapet. Egipt se je užaljen obrnil na Rusijo in dobil je zaželeno orožje, toda tokrat so se užalile zapadne sile in Mednarodna banka je odpovedala Egiptu posojilo za začetna dela pri Asuanskem jezu.

Reakcija egiptovske vlade je presenetila vse: podržavila je Sueški prekop, ki je bil do tedaj v rokah mednarodne družbe. Z dohodki, ki bi se začeli stekati v egiptovske državne blagajne, bi se moral finansirati jez; a zapadne velesile so odrekle Egiptu pravico podržavljenja. Sledilo je nekaj mednarodnih konferenc, toda kairska vlada ni popustila.

Anglija in Francija sta na Cipru zbrali skupaj 50.000 mož, 10 tisoč vozil, 450 letal in 90 ladij je čakalo na ukaze pred egiptovsko obalo. 30. oktobra 1956 je ta vojni stroj stopil v pogon, dan prej pa so izraelske sile napadle Egipt vzdolž sinajske meje. Izraelski napad je trajal teden dni in ko so Združeni narodi posegli, je izraelska vojska že zasedla ves Sinajski polotok. Egipčani so izgubili najmanj 2000 mož in 6000 je bilo ujetih, medtem ko so imeli Izraelci 180 mrtvih in nekaj sto ujetih vojakov.

Tedaj so nastopili Združeni narodi, oziroma Združene države, in Anglija, Francija in Izrael so morali umakniti svoje čete z zasedenega ozemlja. Prekop je ostal podržavljen, Izrael pa je dosegel dva izmed treh ciljev, katere si je zastavil z napadom na Egipt.

Prva zahteva je bila prosta plovba po Akabskem zalivu, mimo arabskih topov, ki zlahka obstreljujejo ladje, ki so namenjene v Elat. Druga zahteva, katero so morali Egipčani sprejeti, je bila ukinitev dejavnosti 'fedajinov', arabskih prostovoljcev, ki so strahovali in ubijali izraelske kolone ob egiptovski meji. Tretja zahteva se je nanašala na prehod skozi Suez vseh ladij, ki so bile namenjene v Izrael.

Egiptovske oblasti so že od ustanovitve izraelske države zabranile prehod vsem izraelskim ladjam in tudi ladjam drugih brodarjev, ki so prevažale tovore, namenjene v Izrael. Egipt je to tretjo izraelsko zahtevo odločno odbil in nihče ga ni prisilil, da se odpove blokadi izraelske trgovine, katero vodijo vse države arabske lige; le Jordanija je nekoliko popustljiva v tem pogledu.

Izraelsko vojsko je vodil general Moše Dajan, ki se je izšolal v najslavnejši vojni šoli Združenih držav. Pred kratkim se je bil vrnil iz Vietnama, kjer je proučil najnovejše taktike gverilske vojne kot poseben dopisnik nekaterih evropskih dnevnikov.

Vse to sta Blender in njegov sobesednik vedela. Ko sem pričel slediti njunemu pogovoru, sta ravno razpravljala o neki čudni ugotovitvi. Pristanišče v Elatu je bilo pripravljeno že pred sinajsko kampanjo, to je v času, ko je bila izraelskim ladjam plovba po Akabskem zalivu nemogoča. Mar je bila gradnja elatskega pristanišča sad pretiranega optimizma v gledanju na bodočnost, ali pa je to ukazala oblast, ki je vojno z Egiptom že predvidevala in celo računala na izraelsko zmago? Blenderjev prijatelj je svetoval, da bi primer razčlenil z vseh vidikov, predvsem iz ekonomskega in političnega. Začel je sam.

«Blokada, katero so oklicale arabske države, zelo ovira izraelski razvoj. Arabske države bi bile idealno tržišče za proizvode izraelske industrije, tako pa si mora ta s težavo utirati pot na svetovna tržišča v ostri konkurenci z državami evropskega tržišča. Prepoved prevoza izraelskega blaga skozi Sueški prekop ima tudi zelo negativne posledice, a po mojem vse to ne opravičuje tako širokopotezne vojne akcije, kakršna je bila sinajska kampanja.»

Blender je menda že razumel, kam je meril njegov sobesednik in nadaljeval je namesto njega.

«Ker živimo na Srednjem vzhodu, lahko vzamemo v poštev samo še petrolej. Izrael skoraj nima petroleja, ima pa ogromno čistilnico v Hajfi, ki je do leta 1948 čistila petrolej, ki je pritekal [iz] Iraka po naftovodu Angloiranske družbe.»

«Toda Arabci so po proglasitv[i] Izraela prekinili dotok tega p[e]troleja in čistilnica v Hajfi bi [...] stala neizkoriščena, kajti [...] drug naftovod ne bi mogel po[...]zovati ležišč v arabskih držav[ah] s čistilnico na izraelskem ozem[lju]. Saudska vlada je izrecno p[o]povedala ameriški družbi, ki i[...]rišča ležišča na njenem ozemlju, da bi z ladjami prevažala njen p[e]trolej v Izrael. Ravno tako so [...] banonske oblasti preprečile po[...]ben poskus, da bi ladje prevaž[ale] v Hajfo petrolej, ki dospe po d[...]gem naftovodu iz Iraka v Tripolis, sredozemsko pristanišče, ki je [...]ži le 90 kilometrov severno od Ha[j]fe.»

Skušal sem sam razumeti, ka[ko] bi lahko ukrenila družba Sh[ell] lastnica čistilnice v Hajfi, da [...] njene dragocene naprave ne [...]stale neizkoriščene. Morala bi p[o]pretovoriti petrolej iz nearabsk[ih] držav, ampak pri tem niso p[r]išle v poštev države vzhodno [od] Sueza, ker Egipt ne bi dovo[lil] prevoza skozi prekop. Preostal[e] so samo še ameriška ležišča. [...] ker sem vedel, da družba Sh[ell] črpa dober del venezuelskega [pe]troleja, sem pričakoval, da bo [...] tudi Blender in njegov znanec p[r]išla do tega zaključka.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1, II., Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRAN[...] st. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — vnaprej četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir celoletna 7.700 lir — SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — [...] SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 503-3-85 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi [...] goriške pokrajne se naročajo pri upravi — Iz vseh drugih dežel Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — Izdaja tiska Založništvo tržaškega tiska Trst